

Konflikten från Jordanfloden till Östersjön
– *En innehållsanalys av hur israeler och palestinier framställs i svensk media*

The Conflict from the Jordan River to the Baltic Sea
– *A Content Analysis of how Israelis and Palestinians are Depicted in the
Swedish Media*

Elvira Neslanović

Mångfaldsstudier
Fakulteten för kultur och samhälle
Institutionen för globala politiska studier
Kandidatuppsats, 15 HP
VT24
Handledare: Joanna Mellquist

Abstract

Denna studie syftar till att granska hur israeler och palestinier framställs i svenska nyhetstidningar mellan två tidsperioder; första tidsperioden är 8 oktober 2023 till 10 oktober 2023 och andra tidsperioden är från den 8 mars 2024 fram till 10 mars 2024. Med en jämförande analys granskas innehållet av nyhetsartiklar genom en diskursinspirerad innehållsanalys. Tidigare forskning visar att västvärlden har en tendens att skildra konflikter mellan etniska grupper med negativa stereotyper, samt att vissa marginaliserade grupper inte betraktas som sörjbara. Undersökningen granskar sammanlagt 29 artiklar från Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Aftonbladet. Studiens teoretiska ramverk utgår från Ernesto Laclau och Chantal Mouffes diskursteoretiska begrepp och Judith Butlers teorier kring sörjbarhet. Resultatet av undersökningens analys visar att israeliska och palestinska liv skildras på olika sätt. Diskursen ändrades dock i den andra tidsperioden till att åberopa palestiniernas sörjbarhet mer än vad som framträdde i den första tidsperioden.

The aim of this essay is to examine how Israelis and Palestinians are depicted in the Swedish press in two different time periods; the first being between the 8th of October 2023 to the 10th of October 2023, and the other period ranging from March 8th 2024 to March 10th 2024. The articles are analyzed through a comparative discourse-inspired content analysis. Previous research shows that the West tends to portray conflicts between ethnic groups with negative stereotypes. Certain marginalized groups are especially affected by this tendency which can influence how those lives are grieved. This essay investigates 29 articles in total from Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet and Aftonbladet. The theoretical framework of this thesis is based on Ernesto Laclau and Chantal Mouffe's discourse theory, and Judith Butler's theories on grievability. The result of the analysis shows indications of Israeli and Palestinian lives as differentiated in their depictions. The discourse shifted in the other timeframe to instead focus on Palestinian lives' grievability to a greater extent, which was not as apparent in the first timeframe.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
1.1 BAKGRUND OCH PROBLEMFÖRMULERING	2
1.2 SYFTE	3
1.3 FRÅGESTÄLLNINGAR	4
1.4 DISPOSITION	4
2. TEORETISKT RAMVERK	5
2.1 LACLAU OCH MOUFFES DISKURSTEORI	5
2.2 SÖRJBARHET	8
3. TIDIGARE FORSKNING	10
3.1 "VI" OCH "DE" I BOSNIEN OCH I GULFKRIGET	10
3.2 ÅSKÅDARE AV LIDANDE	12
3.3 UTRIKESJOURNALISTIKENS DISKURSTYPER	13
3.4 AMERIKANSK OCH BRITTISK MEDIERAPPORTERING OM ISRAEL-PALESTINA	15
4. METOD	17
4.1 DISKURSINSPIRERAD INNEHÅLLSANALYS	17
4.2 METODOLOGISK ANSATZ	18
4.3 MATERIAL OCH URVAL	18
4.4 AVGRÄNSNING OCH DATAINSAMLING	19
4.5 KODSCHEMA	20
4.6 VALIDITET, RELIABILITET OCH SITUERAD KUNSKAP	22
5. ANALYS	23
5.1 "TERRORISTER" OCH "CIVILISATION"	23
5.2 EN KONFLIKT MELLAN MÅNGA PARTER	27
5.3 LIDANDE I BESKRIVNINGAR OCH I NUMMER	30
5.4 SAMMANFATTNING AV ARTIKLAR FRÅN TIDSPERIOD 1	33
5.5 KONSEKVENSER FÖR STÄLLNINGSTAGANDE – FÖR VISSA?	35
5.6 KATEGORISERING	36
5.7 SKIFTANDE FOKUS – PALESTINIERS SÖRJBARHET	37
5.8 SAMMANFATTNING AV ARTIKLAR FRÅN TIDSPERIOD 2	38
6. DISKUSSION	40
6.1 VIDARE FORSKNING OM ISRAEL-PALESTINAKONFLIKTEN I SVERIGE	42
7. REFERENSLISTA	43
BILAGOR	47

1. Inledning

“Två folk med djupa sår, vrålande av sorg, av ödet utsedda att dela samma lilla bit land.”¹

Citatet ovan refererar till palestinier och israeler, som under en lång historiskt tid varit i konflikt om vem som är ursprungsbefolkningen i det land som idag kallas Israel, samt om orättvisor rörande apartheid och ockupation.² Hur tvisten mellan folkgrupperna benämns kan spegla politiska åsikter och den allmänna diskursen. Rör det sig om en konflikt, ett krig eller kolonialism? Denna uppsats, som strävar efter akademisk saklighet, använder termen 'konflikt', som inringar någon form av sammanstötning och samtidigt öppnar för möjligheten att tolka konflikten ur olika vinklar.

Ett nytt kapitel vändes i konfliktens utveckling på lördagsmorgonen den 7 oktober 2023 då den israeliska befolkningen attackerades av den terrorstämplade palestinska organisationen Hamas.³ Därefter fortsatte attackerna mot en musikfestival där flera hundratals civila kidnappades och dödades. Det sammanställda antalet dödsoffer beräknas ligga på 1 200 israeler.⁴ Den israeliska staten agerade med vad de kallar självförsvarstaktiker för att besegra Hamas och ta tillbaka den kidnappade gisslan. I det palestinska territoriet har Gazaremsan obevekligen bombats, då Hamas anklagas för att bevara gisslan i underjordiska tunnlar. Från och med 1 november 2023 dokumenterades cirka 8,800 döda palestinier från 7 oktober till 30 oktober 2023 av Världshälsoorganisationen (WHO). I Västbanken, som har en regim avskilt

¹ Jonathan Freedland, "Jag kom till Sverige för att tala om Förintelsen – och fick skydd av beväpnad polis", *Dagens Nyheter*, 31 oktober, 2023, s. 6

² Human Rights Watch, "World Court Finds Israel Responsible for Apartheid", *Human Rights Watch Organisation*, <https://www.hrw.org/news/2024/07/19/world-court-finds-israel-responsible-apartheid> [hämtad 2024-07-21]

³ *Aftonbladet*, "Över 400 döda i Israel och Gaza" 2023-10-07, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/zE2LK1/billstrom-hansynslosa-attacker-pa-civila> [hämtad 2024-03-30]

⁴ *Aftonbladet* "Över 260 döda på musikfestival i Israel" 2023-10-08, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/zE2g0w/minst-500-doda-i-hamasattack-och-strider> [hämtad 2024-03-30]

från Hamas, uppgavs 128 palestinier döda och ytterligare 2,000 skadade.⁵ WHO dokumenterade ytterligare 212 attacker mot sjukhus och sjukvårdsanläggningar i Gaza från 7 oktober-attacken fram till 5 december 2023.⁶ Folkmordsanklagelser gentemot Israel rullade in och den sydafrikanska regeringen förde upp anklagelserna till den internationella rättsdomstolen i Haag 29 december 2023.⁷ I skriven stund (maj 2024) har det rapporterats att omkring 35 000 palestinier har dödats i de israeliska attackerna.⁸

1.1 Bakgrund och problemformulering

Israel-Palestinakonflikten har spillts över till resten av världen, vilket har skapat diskussioner kring identitet och nation.⁹ Inom IMER-fältet, som b.l.a. studerar etniska relationer och befolkningsrörelser mellan länder, är konflikten av intresse. I globaliseringens tidsålder har informationsspridning i medier möjligheten att konstruera och dekonstruera identiteter.¹⁰ När konflikten mellan israeler och palestinier synliggörs i medier sammanfogas en bild av båda folkgrupper och anspelar på majoritetsbefolkningens mottagande av medierapporteringen.

I samband med konflikten har det därmed tillkommit diskurser kring vilken sida som får synas och inte. Mediemyndigheten, vars uppgift är att främja yttrandefrihet och informationskunnighet på uppdrag av Kulturdepartementet, fällde SVT för ett ensidigt inslag om Israel-Palestinakonflikten. SVT utgav en rapport den 7 oktober 2023, samma dag som attackerna mot Israel, med en historisk sammanfattning om konflikten som utelämnade historiska uppgifter.¹¹ Det finns därmed en bild av medierapportering som partisk till Israel eller

⁵ World Health Organization [WHO], "oPt EMERGENCY REPORT, issue 10, 1 November 2023", https://www.emro.who.int/images/stories/palestine/WHO_oPt_Sitrep_10.pdf?ua=1 [hämtad 2024-07-21]

⁶ World Health Organization [WHO], "Impact of health attacks in the Gaza Strip, 7 Oct-5 Dec 2023", https://www.emro.who.int/images/stories/palestine/Impact_of_health_attacks_in_the_Gaza_Strip_DEC_6.pdf [hämtad 2024-07-21]

⁷ *The Republic of South Africa institutes proceedings against the State of Israel* (Requests the Court to indicate provisional measures) Press release 2023/77 <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/192/192-20231229-pre-01-00-en.pdf> [hämtad 2024-07-21]

⁸ Juan, Flores, "Antalet bekräftat dödade kvinnor och barn i Gaza skrivs ned", *Dagens Nyheter*, 2024-05-14, <https://www.dn.se/varlden/antalet-dodade-kvinnor-och-barn-i-gaza-skrivs-ned/> [hämtad 2024-05-16]

⁹ Tessler, Mark A., *A history of the Israeli-Palestinian conflict*, 2nd ed., Indiana University Press, Bloomington, Ind., 2009

¹⁰ Bo, Peterson & Christina, Johansson (red.), *IMER idag: aktuella perspektiv på internationell migration och etniska relationer*, 1 uppl., Liber, Stockholm, 2013, s. 19

¹¹ Mediemyndigheten, "SVT fälls för ensidigt inslag om Israel-Palestinakonflikten", 2024-02-19, <https://via.tt.se/pressmeddelande/3418923/svt-falls-for-ensidigt-inslag-om-israel-palestinakonflikten?publisherId=3235838&lang=sv> [hämtad 2024-05-18]

som bärare av negativa bilder gentemot icke-svenskar. Luke Petersons undersökningar i *Palestine-Israel in the Print News Media: Contending Discourses* härrör till den amerikanska och den brittiska pressen som visar att nyhetsrapporteringen i samtliga länder är partisk till Israel, samt upprätthåller negativa bilder av araber, muslimer och invandrare.¹²

Det är mot denna bakgrund jag undersöker hur israeler och palestinier framställs i svensk media, och huruvida de två folkgrupperna skiljs åt. Fokuset ligger inte på att inringa partiskhet, utan ambitionen är i stället att undersöka om och huruvida israeler och palestinier framställs olika. Svensk forskning brister här, med fåtal eller inga granskningar av konflikten i svenskt nyhetsreportage. Sverige har en lång historia av att skildra konflikten i nyhetsartiklar, samtidigt som det finns och har funnits flera rörelser och organisationer till stöd för både israeler och palestinier.¹³ Svenskar har även ett rykte för att vara politiskt engagerade, vilket ytterligare färgas av svenska demokratiska värderingar.¹⁴ Konflikten är långvarig och har utgjorts av flera krig bara under de senaste 25 åren som hade kunnat möjliggöra vidare granskning.¹⁵ Det förefaller därmed en kunskapslucka i framställningen av Israel-Palestina-konfliktens aktörer i Sverige och syftet är därmed att undersöka det som saknas i den svenska forskningen.

1.2 Syfte

Uppsatsens syfte är att analysera hur israeler och palestinier framställs i svensk media och vilken diskurs som dominerar framställningen av konflikten. Utgångspunkten är en jämförande analys mellan två tidsperioder; den 8 oktober 2023 fram till den 10 oktober 2023, samt den 8 mars 2024 fram till den 10 mars 2024. Genom en diskursinspirerad innehållsanalys granskas tidningsartiklar från Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Aftonbladet. Det teoretiska ramverk utgår från Ernesto Laclau och Chantal Mouffes diskursteoretiska begrepp samt Judith Butlers teorier om sörjbarhet. Vad som ska analyseras är vilka ämnen och aktörer som framträder i nyhetsartiklarna och hur israeliska respektive palestinska liv skildras.

¹² Luke, Peterson, *Palestine-Israel in the Print News Media: Contending Discourses*, Routledge, Studies on the Arab-Israeli conflict: 16, 2015, Tillgänglig hos: <https://search-ebSCOhost-com.proxy.mau.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib,cookie,url&db=cat05074a&AN=malmo.b3006406&site=eds-live&scope=site>, s. 50 [hämtad 2024-04-18]

¹³ Ulf, Bjereld & Ulf, Carmesund (red.), *Israel och Palestina: 60 år i våra röda hjärtan*, 1. Uppl., Hjalmarson & Högberg, Stockholm, 2008

¹⁴ Johan Von, Essen & Lars, Svedberg (red.), *Engagemangets gestaltningar: insatser i och utanför civilsamhället*, Upplaga 1, Studentlitteratur, Lund, 2022

¹⁵ Dagens Nyheter, "Bakgrund, Israel-Palestina-konflikten", 2023-10-08, s. 6

1.3 Frågeställningar

- Vilka ämnen och aktörer dominerar rapporteringen av Israel-Palestinakonflikten i svensk media?
- Hur skildras palestinska och israeliska liv som sörjbara?

1.4 Disposition

Denna uppsats sträcker sig i totalt sju kapitel. Det introducerande kapitlet räknas in i kapitelantalet och det sjunde kapitlet är referenslistan.

I **kapitel 2** presenteras det teoretiska ramverket. Teorierna kommer före den tidigare forskningen för att läsaren enklare ska begripa den tidigare forskningen som utgår från teorierna. Tillsammans med detaljerade beskrivningar av de teoretiska begreppen, följer även exempel på dess analytiska tillämpning.

Därefter kommer tidigare forskning presenteras i **kapitel 3**. Där ges exempel som tar hänsyn till teoriernas praktiska tillämpning på forskningen och ger en översikt på Israel-Palestinakonflikten i internationell media.

I **kapitel 4** presenteras uppsatsens metodval, arbetets metodologiska ansats, val av empiriskt material och ett kodschema som används för nästkommande kapitel. Dessutom följer kritiska reflektioner som diskuterar validitet och reliabilitet.

Resultat och analys följer i **kapitel 5**. Undersökningens resultat redogörs och slutsatser dras av den analytiska tolkningen samt det presenterade kodschemat.

Avslutningsvis väntar en diskussion i **kapitel 6**, där intressanta aspekter av undersökningen framgår. Här förekommer även referenser till tidigare forskning som presenterats i arbetet och slutsatser som tillkommit av teoriernas tillämpning på analysen. Möjligheten till vidare forskning redogörs även här som avslutande ord.

2. Teoretiskt ramverk

Den teoretiska delen kommer före den tidigare forskningen i dispositionen för en enklare förståelse av innehållet och den tidigare forskningen som exemplifierar de valda teorierna. Ramverket utgår från Ernesto Laclau och Chantal Mouffes centrala diskursteoretiska begrepp, och Judith Butlers teorier kring sörjbarhet.

2.1 Laclau och Mouffes diskursteori

Den gemensamma samhällsvetenskapliga definitionen av diskurs är att det syftar på någon form av social praktik gällande språkbruk eller symboler som skapar mening.¹⁶ Social praktik innefattar de explicita regler och förväntningar på vad människor gör och hur de bör handla, exempelvis genom handlingsmönster och vanor. Det kan dock konstrueras både implicit och explicit genom språk och symboler i jargongen mellan kollegor, statussymboler som signalerar rikedom såsom sportbilar samt placeringar i fotbollslag baserat på lagspelarnas olika förmågor. Innanför klassrummets dörrar syns sociala praktiker i undervisningens utformning, läroplanen, interaktionen mellan elever, lärares val av bordsplaceringar eller rutinen för städningen på skolan. Det är med andra ord regler för hur människor interagerar i vardagen och det uttryck som är införstådd i interaktionen.¹⁷

Tecken

Inom diskursanalysen tas ett avståndstagande från att språket skulle representera en given verklighet.¹⁸ Enligt Ernesto Laclau och Chantal Mouffe är diskurser konstruerade av den sociala verkligheten. De exemplifierar sitt resonemang med bilden av en sten, som får sin mening i sociala sammanhang. För vissa studenter på universitetet kan stenen representera ett arkeologiskt fynd, för en byggarbetare är stenen en del av husets fasad och för en person i fångenskap kan stenen representera en projektil för motstånd.¹⁹ Diskurs är enligt Laclau och Mouffe ”the structured totality resulting from the articulatory practice”²⁰ och innefattar den

¹⁶ Kristina, Boréus & Göran, Bergström (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Fjärde [omarbetade och aktualiserade] upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2018, s. 23

¹⁷ Boréus, Kristina & Göran, Bergström (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, s. 23

¹⁸ Ibid., s. 255

¹⁹ Ibid., s. 255

²⁰ Ibid., s. 261

process som ger *tecken* mening. Forskarna tar inspiration från Ferdinand de Saussures tolkning av tecken som knutarna i ett fiskenät, där varje knut är positionerad mot en annan.²¹ Fiskenätet skapar helhet och betydelser och illustrerar kärnpunkter i ett ämne. Krig är en sådan kategori med underkategorier som exempelvis tortyr, svält, fördrivning och rädsla, vilka alla skapar betydelse för förståelsen av krig. Betydelser har dock aldrig en fast position eftersom de kan ändras genom mänsklig interaktion, med språket som medium för de förändrade förutsättningarna. Återgående till metaforen om fiskenätet kan sägas att knutarna spänns eller töjs ut vilket konstruerar ett nytt värde på knutarna. Tecken är både en beteckning och det betecknade.²²

Element och diskursiv kamp

När tecken inte lyckas få en accepterad definition kan det kallas för ett *element*.²³ Begreppet element illustrerar diskursers mångtydighet och den kamp som förekommer för att en tolkning ska vinna dominans över den andra. Laclau och Mouffe menar att det ständigt pågår betydelsekamper på den övergripande samhällsnivån för att vinna makt över diskurser. Med andra ord uppstår en *diskursiv kamp*²⁴ där olika diskurser kämpar för att uppnå hegemoni – att få bestämma och låsa fast definitioner baserat på bestämda sätt att tala om och uppfatta världen. Hegemoni innebär en ledande ställning och dominans, därför 'kämpar' olika aktörer i samhället för makten att definiera diskurser.²⁵ Begreppet exemplifieras med tecken som 'integration' och 'assimilering' i den politiska debatten, där det uppstår en politisk kamp om hur samtliga tecken ska fyllas på mening. Hur uppnås alltså integration eller assimilering? Mångtydigheten gör debatten till ett *element* som kan hamna i en diskursiv kamp. Element är tecken som det råder kamp om.²⁶

²¹ Marianne, Jørgensen Winther &, Louise, Phillips, *Diskursanalys som teori och metod*, Studentlitteratur, Lund, 1999, s. 32

²² Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise, *Diskursanalys som teori och metod*, s. 32

²³ Boréus, Kristina & Bergström, Göran (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Fjärde [omarbetade och aktualiserade] upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2018, s. 261

²⁴ Boréus, Kristina & Bergström, Göran (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys.*, 13

²⁵ Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise, *Diskursanalys som teori och metod*, Studentlitteratur, Lund, 1999, s. 13

²⁶ Boréus, Kristina & Bergström, Göran (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Fjärde [omarbetade och aktualiserade] upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2018, s. 261

Ekvivalenskedjor, subjektpositioner och nodalpunkter

Då tecken kan ses som ett system av distinktioner, kan vissa element sammanlänkas med vissa tecken och samtidigt särskiljas från andra tecken. Islamofobisk diskurs förstås genom att det finns muslimer och det finns människor som diskriminerar muslimerna. Ett annat exempel som Boréus och Bergström lyfter fram i *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys* är den nazistiska diskursen där ett antal tecken och element ställdes mot nazism som exempelvis 'demokrati', 'utlänningar' och 'judar'. Samtidigt kan sådana diskurser även tillmätas positiva betydelser för vissa andra, t.ex. 'fosterland' och 'renlighet'. En *ekvivalenskedja* är systemet som visar hur vissa tecken är sammanlänkade för att skapa betydelse. Det existerar både positiva och negativa ekvivalenskedjor.²⁷

I det diskursanalytiska perspektivet av subjekt, kan det sägas att subjekt inte existerar oberoende av diskurser. Våra uppfattningar om oss själva och andra människor formas av de *subjektpositioner* som de rådande diskurserna förser oss med.²⁸ På grund av de mångtals rådande diskurser i samhället är det även möjligt att identifiera sig med flera olika subjektpositioner, b.l.a. 'muslim', 'arab' och 'palestinier'. Subjektpositionering påverkar de möjligheter och begränsningar individer ställs inför eftersom varje subjektposition kommer med sina egna glasögon som individer ser världen genom.²⁹ Laclau och Mouffe understryker att "subjekt är densamma som subjektpositioner i en diskursiv struktur".³⁰

Ämnet som utgör diskursens kärna betecknas med begreppet *nodalpunkt* och är ett så kallat privilegierat tecken där andra tecken får sin betydelse genom. Det utgör en position som sällan är omtvistat eller ifrågasatt.³¹ Nodalpunkten kan sägas utgöra den starkaste kärnan i diskursen och är den punkt som diskursen kretsar kring. I den nationella diskursen är 'folket' en nodalpunkt, vilket gör begreppet tom innan det fylls på mening av en diskurs. I Israel-Palestinakonflikten utgör folket en kärna i diskurser bland både israeler och palestinier. De skilda tolkningar av 'folket' bland palestinier och israeler kan dock ses som *flytande*

²⁷ Boréus, Kristina & Bergström, Göran (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, s. 263

²⁸ Ibid., s. 264

²⁹ Ibid., s. 364

³⁰ Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise, *Diskursanalys som teori och metod*, Studentlitteratur, Lund, 1999, s. 48

³¹ Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise, *Diskursanalys som teori och metod*, Studentlitteratur, Lund, 1999, s. 35

signifikanter, och är ett begrepp som forskarna använder för att beskriva omtvistade betydelser som är öppna för tolkning.³²

2.2 Sörjbarhet

Judith Butler utvecklade begreppet *sörjbarhet* som ett mått på de kvalifikationer som omfattar erkännande och uppfattning av liv. Genom normers upprepande mönster av erkännande konstitueras de ramar inom vilka *subjekt* blir sörjbara eller inte.³³ *Ramar* är ett uttryck för den verklighet, eller tolkning som omfattar fenomen och företeelser. Mått på kvalifikationer för liv ryms inom ramar och är ett alternativ för det sociala rummet, för att konstruera kraven som upprättas för att se vissa som levande och sörjbara. *Erkännande av liv* ryms inom ramar som mäter liv och död. Subjekt som faller utanför ramarna betraktas som levande, men inte som liv, och kan därmed ifrågasättas i dess nödvändighet att beskyddas.

Hur ramar reproduceras

Ramar för erkännande kan exempelvis demonstreras i abortdebatten eller frågan om liv tar slut vid hjärn- eller hjärtdöd.³⁴ Butler menar att de upprepade mönster för erkännande återfinns i faktiska och historiska scheman om liv och död, vilka förenas med samhällets idéer om vilka som är sörjbara och inte. Detta kan exemplifieras med den regeringsstyrda militären som uppfattas pålitlig och moralisk, till skillnad från frihetskämpar som utövar våldsamma handlingar och uppfattas som b.la. terrorister. Genom statistiska skildringar av förlorade liv, uppfattas inte ett värde i det livet som är sörjbart, utan förblir siffror utan kvalifikationer för liv med lika mycket värdighet att sörjas som en person som namnges och humaniseras. Ramarnas reproducerbarhet och upprepande förlitar sig därmed på sönderbrytning från kontext.³⁵ Innebörden av reproducerbarhet är att den praktik som upprätthåller normer för erkännande av liv existerar. Hur ramarna kan reproduceras är genom att bevara de strukturer eller diskurser som gör att vissa inte betraktas med samma sörjbarhet som vissa andra. När bilder på människor i krig cirkulerar i media uppstår kritik av de auktoriteter som kontrollerar ramarna. Det är detta cirkulerande som upprätthåller ramarnas struktur och är en sönderbrytning från kontext. Att

³² Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise, *Diskursanalys som teori och metod*, s. 35

³³ Judith, Butler, *Krigets ramar: när är livet sörjbart?*, Tankekraft, Stockholm, 2009, s. 15

³⁴ Butler, Judith, *Krigets ramar: när är livet sörjbart?*, s. 18

³⁵ *Ibid.*, s. 21

vissa debatterar för människoliv erkänns dessa liv som diskutabelt sörjbara eller inte, till skillnad från en ostridig sanning om deras värde.³⁶

Osäkra liv

Krig är det främsta exemplet där liv bedöms olika och där alla inte betraktas som sörjbara. Liv ställs emot varandra och kontrasterar värdet som skiljer dem åt. Med andra ord jämförs 'de ovärdiga' med 'de värdiga' och denna värdighet bedöms av den som har makten att erkänna liv. Butler exemplifierar hur konservativa i USA hävdade att bilderna från det irakiska fängelset Abu Ghraib hade varit oamerikanskt att visa. De torterade offrens liv var inte värdiga eller sörjbara i förhållande till den amerikanska identiteten som hade fått en negativ bild. Här anspelar Butler på sin teoretiska ansats om subjekt som levande men inte erkända.³⁷ Erkännbarhet kan ofta förlita sig på att människor känner samhörighet med varandra och att de är lika på ett eller annat sätt. Vissa *subjekt* kategoriserar andra subjekt i de vars existens erkänner den egna, och de som i stället utgör ett hot.³⁸

Liv tolkas enligt Butler som osäkert då fortlevnad inte är garanterat när det kan fråntas med vilja eller av en olyckshändelse. *Prekaritet*, som betyder ett utsatt tillstånd, korsar in i begreppet osäkerhet då folkgrupper som lider ekonomiskt och socialt med större sannolikhet betraktas leva osäkert.³⁹ Att leva i prekaritet kan omfatta grupper som hemlösa, tiggare eller flyktingar. Politiken bör förstå osäkerhet som delade villkor och prekaritet som ett villkor orsakad av politiken och dess upprätthållande av ojämlika strukturer i samhället. De befolkningsgrupper som befinner sig i ett utsatt tillstånd jämförs med minoritetsgrupper. Med andra ord faller minoritetsgrupper in i kategorin *osäkra liv*.⁴⁰ Beträktandet av liv och levande kroppar är sålunda ett socialt fenomen eftersom värdet tillmäts genom andras bedömning. Garantier för liv är socialt konstruerade och de som har makten att konstruera garantierna är majoritetssamhället som skapar ramen för erkännande. De som alltså inte faller innanför ramen för en person som uppenbarligen kan sörjas är den vars liv debatteras, eller används som måttstock för den man inte vill vara.⁴¹

³⁶ Ibid., s. 22

³⁷ Ibid., s. 46

³⁸ Ibid., s. 48

³⁹ Ibid., s. 33

⁴⁰ Ibid., s. 35

⁴¹ Ibid., s. 41

3. Tidigare forskning

I följande avsnitt presenteras den tidigare forskningen. Fyra specifika huvudämnen har eftersökts i forskningen som är relevant för studien. Det första ämnet är diskurser inom krig, det andra är forskning om lidande, tredje är diskurstyper i utrikesmedia och slutligen är fjärde internationell medierapportering. Diskurser inom krig har utgjort ett viktigt ämne för att belysa vilka diskurser och subjektpositioner som är vanliga i krig. Samtidigt illustrerar det på vilket sätt som diskurs används och är relevant för denna undersökning som är diskursinspirerad. Forskning om lidande har tillämpats för att demonstrera hur Judith Butlers teorier om sörjbarhet kan appliceras på faktiska händelser inom krig och konflikt. Diskurstyper i utrikesmedia är avgränsat till forskning om svenska dagstidningars konstruktioner av 'den andre'. Sammanfattningsvis är det sista huvudämnet partiskhet inom medierapporteringen av Israel-Palestinakonflikten i internationell media. Varför internationell media valdes ut, specifikt avgränsat till Storbritannien och USA, är eftersom det finns mest forskning inom samtliga länder.

3.1 "Vi" och "de" i Bosnien och i Gulfkriget

I Lene Hansens bok *Security as Practice: Discourse Analysis and the Bosnian War* från 2006 analyseras de diskurser som fördes av aktörer från västvärlden i respons till det bosniska kriget 1992–1995. Hansen visar att det utmärkande för diskursen inte var att utpeka offer och förövare, utan att i stället påpeka alla gruppers delaktighet i brutaliteterna. Samtidigt utmålades kriget som motiverat av det uråldriga barbariska hatet mellan grupperna.⁴² I diskursen förekom uttryck om att det bosniska kriget kategoriseras bland krig som var *"usually civil wars simmering with centuries of mutual hatred, sustained by people with no will for peace"*⁴³ och att kriget utfördes mellan jämställda motparter, vilket problematiserade aktivt ställningstagande mot någon sida: *"No side has the monopoly of evil. This is not a war with saints or heroes."*⁴⁴ Enligt Adam Hodges i *Discourses of War and Peace* är detta den diskursiva framställningen som

⁴² Lene, Hansen, *Security as Practice: Discourse Analysis and the Bosnian War*, Routledge, London, 2006, s. 124

⁴³ Hansen, Lene, *Security as Practice: Discourse Analysis and the Bosnian War*, s. 124

⁴⁴ *Ibid.*, s. 124

normaliserar krig samt responsen och uppfattningen som västvärlden har gentemot utomstående aktörer.⁴⁵

Den bosniska militären och de politiska ledarna förkastades på grund av deras oförmåga att sätta stopp för kriget. Västvärldens hjälpande hand motiverades därför som en nödvändighet utifrån denna oförmåga och av en rädsla för regionalt krig och förlust bland egen befolkning:

*”Decisions cannot be based either on false analogies or on a desire to achieve better headlines tomorrow than today. That is particularly true when those decisions affect human life, and more especially still when the lives are those of British service men or civilians.”*⁴⁶

Ansvar för kriget riktades främst mot de politiska ledarna och partierna i Balkan, som enligt västerländsk kritik, själva har valt att aktivt slakta sin egen befolkning.⁴⁷ Tydliga uppdelningar konstruerades mellan ”ansvariga ledare” och ”partier”, till skillnad från ”civila” och ”oskyldiga offer” som gjorde anspråk på egenskaper associerade med ’Balkanness’ eller som var en produkt av Balkan avskilt från ledarna. Begreppet ’Balkanness’ är ett sätt att uttrycka negativa egenskaper associerade med individer från Balkan som aggressiva, hatiska och ociviliserade.⁴⁸ Samtidigt reproduceras tanken om att det inte fanns bosniska eller muslimska offer då alla balkanska grupper som aktivt deltog i kriget var ’ansvariga ledare’ och ’partier’.⁴⁹

Liknande tankar återfinns i b.l.a. Adam Hodges bok *Discourses of War and Peace* med speciellt fokus på kriget mot Irak både i Gulfkriget och efter 9/11-attacken. På engelska sades Gulfkriget vara ”a war on terror.”⁵⁰ konstruerat av en sida ’terrorister’, andra sidan ’terrorismens motkraft’ och ytterligare ’offer mot terrorism’.⁵¹ Motparten är USA som ska bekämpa de irakiska terroristerna och rädda de ’brutaliserade’ afghanerna vars samhälle drabbas av fattigdom, religiös extremism och avsaknaden av kvinnliga rättigheter. Afghaner används i diskursen för

⁴⁵ Adam, Hodges (red.), *Discourses of War and Peace*, Oxford University Press, Oxford, 2013, s. 6

⁴⁶ Hansen, Lene, *Security as Practice: Discourse Analysis and the Bosnian War*, Routledge, London, 2006, s. 125

⁴⁷ Hansen, Lene, *Security as Practice: Discourse Analysis and the Bosnian War*, s. 126

⁴⁸ Ibid., s. 126

⁴⁹ Ibid., s. 128

⁵⁰ Hodges, Adam (red.), *Discourses of War and Peace*, Oxford University Press, Oxford, 2013, s. 72

⁵¹ Hodges, Adam (red.), *Discourses of War and Peace*, 2013, s. 74

att legitimera amerikanernas handlingar både som självförsvar och som bevis på irakiernas 'okontrollerbara brutalism'.⁵² Den egna nationen och dess invånare som föll offer för terrorattacken tillskrevs egenskaper som osjälvviska, älskvärda och motståndare av orättvisa.⁵³ Återkommande teman både i det bosniska kriget och Gulfkriget var det amerikanska hjältekomplexet och sammansättningen av allt icke-västerländskt som bakåtsträvande. Samtidigt uppfattades irakier som terrorister och bosnier som icke-västerländska.⁵⁴

3.2 Åskådare av lidande

Enligt Andrew Hoskins och Ben O'Loughlin, i *War and Media: The Emergence of Diffused War* från 2010, är bruket av statistik i nyheterna ett knep som medier kan använda för att motverka att den allmänna befolkningen i landet känner sig delaktiga i berättelsen som skildras.⁵⁵ Hur media skildrar lidande är strategiskt och argumenteras utgöra en hierarki av medlidande. Lilie Chouliarakis bok *The Spectatorship of Suffering* från 2006 benämns som en studie där hierarkin beskrivs genom västerländsk media och studeras i tre faser: äventyr, nödläge och hektisk rapportering.⁵⁶ Bilder på sönderbombade eller översvämmade platser cirkulerar och förluster reduceras till nummer. Nyheter konstrueras som äventyr och avhumaniserar de individer som blivit en i statistiken. Författaren argumenterar att media gömmer sig bakom objektivitet med påstådda universella perspektiv på världshändelser. Samtliga perspektiv skapar dock distans mellan offer och åskådare, samtidigt som det konstruerar en hierarki av människovärde. Vid rapporteringen av naturkatastrofer och krig förekommer det inte ofta intervjuer med offer. Avsaknaden av en röst på plats demonstrerar enligt författaren att människoliv värderas olika. Vidare exemplifieras hur västerländska turister ofta namnges när de blivit offer till naturkatastrofer och konflikter i andra länder.⁵⁷ Nödlägesfasen engagerar åskådare med offer genom rapportering om individuella möjligheter att ingripa, vilket framkommer av exponering av katastrof-bilder och humaniserade bevis på lidande.⁵⁸ Slutligen kan hektisk rapportering likställas med västerländsk katastrof som sätter nationen och

⁵² Ibid., s. 74

⁵³ Ibid., s. 74

⁵⁴ Hodges, Adam (red.), *Discourses of War and Peace*, s. 75 ; Lene, Hansen, *Security as Practice: Discourse Analysis and the Bosnian War*, s. 153

⁵⁵ Andrew, Hoskins & Ben, O'Loughlin, *War and Media: The Emergence of Diffused war*, Polity, Cambridge, 2010, s. 54

⁵⁶ Hoskins, Andrew & O'Loughlin, Ben, *War and Media: The Emergence of Diffused war*, s. 54

⁵⁷ Ibid., s. 55

⁵⁸ Ibid., s. 55

deras invånare i kris. 9/11-attacken exemplifieras som en händelse där den västerländska individen utgjorde både åskådare och offer.⁵⁹

3.3 Utrikesjournalistikens diskurstyper

I Anna Roosvalls avhandling från 2005 ”Utrikesjournalistikens antropologi: nationalitet, etnicitet och kön i svenska tidningar”, granskas artiklar från Arbetarbladet, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Vestmanlands Läns Tidning och Metro åren 1987, 1995 och 2002.⁶⁰ Uppdelningen syftar till att undersöka nyhetsrapportering under kalla krigets årtal, tiden efter kalla kriget och 11 september-attackernas efterdyningar. Genom en diskursanalys har Roosvall kunnat urskilja sju diskurstyper: *utrikes på plats-narrativ*, *elitehändelserrapport*, *katastrofhändelserrapport*, *utrikes lägesrapport*, *utrikes kommentar*, *utrikes bildnotis*, och *utrikes citatnotis*.⁶¹

- *Utrikes på plats-narrativ* utgörs oftast av bilder och kartor samt gör det beskrivande subjektet synlig i texten. Undersökningen visade att detta var vanligast i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet.⁶²
- *Utrikes elitehändelserrapport* behandlar elitpolitik, både nationellt och internationellt, och inkluderar i princip alltid uttalanden av elitpersoner. En elitperson är huvudpersoner i de elitpolitiska händelserna, b.la. politiker eller utrikeсталare. Färre andel artiklar fanns här i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet än i de resterande nyhetskällorna.⁶³
- *Utrikes katastrofhändelserrapport* behandlar olika typer av katastrofer och krigshändelser eller liknande. Oftast rapporteras antalet döda i samtliga artiklar. Dessa artiklar är även mer faktabaserade och distanserade på grund av de olika siffror som framkommer, såsom dödstal, datum och klockslag. Nyhetskällorna lanserade artiklarna i ungefär lika stor omfattning.⁶⁴

⁵⁹ Ibid., s. 56

⁶⁰ Anna Roosvall, *Utrikesjournalistikens antropologi: nationalitet, etnicitet och kön i svenska tidningar*, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, JMK, Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2005

⁶¹ Anna Roosvall, *Utrikesjournalistikens antropologi: nationalitet, etnicitet och kön i svenska tidningar*, s. 102

⁶² Ibid., s. 105

⁶³ Ibid., s. 110

⁶⁴ Ibid., s. 115

- *Utrikes lägesrapport* omfattas av kortare kommentarer och meddelanden. Denna diskurstyp uppfattas som den minst elaborerade och uppvisar viss distans från händelseförloppet som det rapporteras om. Cirka hälften av Svenska Dagbladets rapporter utgörs av denna diskurstyp, samt något lite mindre än hälften i Dagens Nyheter.⁶⁵
- *Utrikes kommentar* beskrivs som den mest uttalat subjektiva diskurstypen då värderingar framkommer. De värderande dragen är dock inte alltid explicita då det framträder som en ”vanlig nyhetsartikel”. Oftast rapporteras det inom den elitpolitiska sfären. Sådana kommentarer utgör en stor andel av Dagens Nyheter och Svenska Dagbladets material.⁶⁶
- *Utrikes bildnotis* framträder först år 1995 i nyhetsartiklarna som Roosvall granskar. Den visuella källan förekommer oftast i skildringar av demonstrationer och protester. Bildnotiser kom i 2% av Dagens Nyheter artiklar och 1% av Svenska Dagbladet.⁶⁷
- *Utrikes citatnotis* ankommer först enbart år 2002 i Roosvalls granskning. Citaten förekommer som ett förstorat kort citat i notisspalter. De används för att kontextualisera det som explicit uttrycks i artikeln. Citatnotiser uppträder endast i små andelar av Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter material.⁶⁸

De slutsatser som dras i avhandlingen är att det framträder skillnader på folk och folk. Inga uttalade försök framgår dock där artiklarna ringar in en svensk kultur. Det framkommer i stället dikotomier där väst ställs mot öst och där Sverige ställs i subjektposition med Västeuropa, vilket Sverige delar identifikation med. Mellanöstern, F.d. Sovjetunionen och Nordafrika tar mycket plats i nyhetsinnehållet på grund av det hot de utgör. Västeuropa skildras med differentierat innehåll och nyanserade diskurser.⁶⁹

⁶⁵ Ibid., s. 119

⁶⁶ Ibid., s. 123-124

⁶⁷ Ibid., s. 128

⁶⁸ Ibid., s. 132

⁶⁹ Ibid., s. 314

3.4 Amerikansk och brittisk medierapportering om Israel-Palestina

Enligt Luke Peterson i *Palestine-Israel in The Print News Media: Contending Discourses* från 2015 lutar den amerikanska mainstream-media mot en partiskhet till Israel påverkat av USA:s utrikespolitiska stöd till Israel.⁷⁰ Det uppfattas även vara den främsta bidragsgivaren till bristen på utveckling av en kritisk massa bland den allmänna nyhetskonsumerande amerikanaren. USA:s påstådda partiskhet till Israel belyses vidare av Mearsheimer och Walt i *The Israel Lobby and the U.S Foreign Policy* (2007) som tydliggörs med USA:s positiva attityd mot Israel i konflikt med andra länder i Mellanöstern för att inte kritisera deras ställning.⁷¹ Nyhetsartiklar om krig framställer dock inte Israel med samma vinklade intention som deras redaktionella motpart, främst då journalister bör sträva efter objektivitet. Lobbyister har dock organiserat demonstrationer och bojkotter av nyhetsbolag som publicerar anti-israelisk innehåll.⁷² Pro-israeliska grupper har format den amerikanska media i större omfattning än vad pro-palestinska grupper har vilket kan förklara relationen mellan USA och Israel.⁷³ Araber och muslimer har dock skildrats negativt i amerikansk media, med vad Edward Said benämner ”den orientaliska bilden”⁷⁴, vilket utpekar araber som våldsamma, kaotiska och exotiska. Bilden av araber har successivt försämrats efter 11 september-attacken.⁷⁵

Palestina har varit en brittisk koloni och därför har Storbritannien en lång historia med Mellanöstern vilket skiljer sig från USA i den benämningen.⁷⁶ Därför framställs nyheterna med mer försiktighet på grund av de känsliga förhållandena med Mellanöstern. Storbritannien beskrivs dock ha en mer kontextualiserad och historisk bakgrund i sin skildring av Israel-Palestinakonflikten.⁷⁷ En av de största nyhetskällorna i Storbritannien, British Broadcasting Corporation (BBC), grundades med ett public-servicemandat och med viss självständighet från

⁷⁰ Peterson, Luke, *Palestine-Israel in the Print News Media: Contending Discourses*, Routledge, Studies on the Arab-Israeli conflict: 16, 2015, Tillgänglig hos: <https://search-ebscohost-com.proxy.mau.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib,cookie,url&db=cat05074a&AN=malmo.b3006406&site=eds-live&scope=site>, s. 50 [hämtad 2024-04-15]

⁷¹ John J., Mearsheimer & Stephen M., Walt, *The Israel Lobby and U.S Foreign Policy*, Farrar, Strauss and Giroux, New York, 2007, s. 169

⁷² Mearsheimer, John, J. & Walt, Stephen M., *The Israel Lobby and U.S Foreign Policy*, s. 172

⁷³ Ibid., 170

⁷⁴ Peterson, Luke, *Palestine-Israel in the Print News Media: Contending Discourses*, Routledge, Studies on the Arab-Israeli conflict: 16, 2015, Tillgänglig hos: <https://search-ebscohost-com.proxy.mau.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib,cookie,url&db=cat05074a&AN=malmo.b3006406&site=eds-live&scope=site>, s. 51 [hämtad 2024-04-15]

⁷⁵ Peterson, Luke., *Palestine-Israel in the Print News Media: Contending Discourses*, s. 51

⁷⁶ Ibid., s. 53

⁷⁷ Ibid., s. 54

den brittiska regeringen. Den journalistiska friheten inom BBC har utkristalliserats i en retorik som är lik FN:s benämning, där Israel beskrivs som ockupant och bosättarkolonialmakt.⁷⁸ På andra sidan myntet finns det även journalister som aktivt stödjer Israel och menar att delade likheter mellan Israel och västvärlden bidrar till att det är enklare att stödja Israel än palestinierna. Liknande fenotypiska drag och bättre förståelse mellan briter och israeler, som båda är engelsktalande, framhålls som en positiv jämförelse till skillnad från palestinierna som ser annorlunda ut, beter sig annorlunda och som inte talar engelska i lika stor omfattning. Brittisk media har, likt amerikansk media, upprätthållit orientaliska stereotyper om araber och muslimer.⁷⁹ Identiteter såsom ”arab” och ”muslim” har förenats med ”palestinier” likställande i samma kategori. Efter den 11 september-attackerna konstruerades kategorierna i större utsträckning som ”den andre” och folkgrupperna som en *”economical and cultural threat”*⁸⁰.

⁷⁸ Ibid., s. 56

⁷⁹ Ibid., s. 171

⁸⁰ Ibid., s. 58

4. Metod

Härnäst presenteras vilken metod undersökningen har tillämpat samt den metodologiska ansatsen som studien utgått från. Därefter följer en beskrivning av det empiriska materialet och urvalet. Sedan presenteras det kodschema som utgås ifrån under analysen, hur det har utformats och dess betydelse för nästkommande avsnitt. Slutligen följer studiens begränsningar och kritiska reflektioner tillsammans med en beskrivning av validitet och reliabilitet.

4.1 Diskursinspirerad innehållsanalys

Detta arbete har tillämpat en diskursinspirerad innehållsanalys. Genom att diskurs används som ett teoretiskt begrepp blir den således inspirerad av diskursanalysen. I en diskursanalys står språket i fokus och syftet är att förstå dess utformning som meningsbärande.⁸¹ Studien söker att förstå de diskurser som framställs inom Israel-Palestinakonflikten och dess aktörer samt sörjbarheten av israeler och palestinier som framhävs i artiklarna. Var kontexten av diskurserna härrör från är artiklar, vilket aktualiseras genom en innehållsanalys. Metodvalet är gynnsamt för de undersökningar som syftar till att granska kvantiteter, jämförelser, eller räckvidd. För att förstå hur israeliska och palestinska liv uppfattas som sörjbara blir det således en jämförande granskning. Givet undersökningens syfte och frågeställningar är jämförandeaspekten- och uppmärksamhetsaspekten två utgångspunkter som eftersöks i det empiriska materialet.⁸²

Metodvalet utgörs av en kvalitativ innehållsanalys, vilket är lämpligt att använda när b.l.a. nyhetsartiklar tolkas. Undersökningen eftersträvar att tolka artiklarnas innehåll.⁸³ För att möjliggöra detta har jag, med hänsyn till frågeställningarna, påbörjat undersökningen i tidigt skede. Flera olika möjliga undersökningar utarbetades när jag satte mig in i ämnet och började läsa artiklar. I slutändan valde jag att genomföra en jämförande analys av hur diskursen har framställts sedan Hamas intrång i Israel i oktober 2023 och nära ett halvår senare i mars 2024. Innehållsanalys ter sig även lämpligt när syftet är att eftersöka mönster i materialet. Min

⁸¹ Göran, Bergström & Kristina, Boréus (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 2., [omarb] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2005

⁸² Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, s, 305

⁸³ Ibid., s. 84

undersökning har bearbetats manuellt på ett mindre antal nyhetsartiklar, vilket möjliggör mer avancerade tolkningar utifrån det teoretiska ramverket.⁸⁴

4.2 Metodologisk ansats

Denna undersökning har tillämpat en abduktiv metodologisk utgångspunkt och är speciellt gynnsamt för att forma material, teori och frågeställningar provisoriskt. Vid ett abduktivt förhållningssätt växlar undersökaren mellan data och teorier för att dra jämförelser av innehållet. Abduktion används därför oftast av undersökare som utformar hypoteser, som sedan utvecklas progressivt för att upptäcka nya mönster.⁸⁵

Efter tidigare iakttagelser av nyhetsrapporteringen kring konflikten, har jag noterat att det inte talas om offren i Gaza i lika stor utsträckning som det görs om Israels rätt till självförsvar. Detta medförde att jag sökte efter teorier som kan förklara hur krigsoffers liv framställs och varför, vilket föranledde mig till Judith Butlers teorier om sörjbarhet. Efter inhämtning av det empiriska materialet förstod jag även vilken diskursteoretisk teori som var bäst lämpad för att förklara resultatet. Tidigare teoretiska förklaringar byttes ut mot Laclau och Mouffes diskursteoretiska begrepp. Genom att empirin inhämtades, ändrades inriktningen för det teoretiska ramverket. Den abduktiva ansatsen underlättade förståelsen för de mönster som sedan tidigare uppfattades samt nya upptäckter efter insamling av det empiriska materialet. Därför har det varit en naturligt del av processen att tillämpa den abduktiva ansatsen.⁸⁶

4.3 Material och urval

Utgångspunkten för min studie syftar till att undersöka de ledande aktörer och ämnen i Israel-Palestina-konflikten samt granska hur israeler och palestinier skildras som sörjbara. Genom att utgå från relationen mellan frågeställning, empiriskt material och metodval framgår vad som är viktigt att rama in för avgränsningen.⁸⁷ Vid insamling av material har jag avgränsat urvalet till några av de mest dominerande rikstidningar i Sverige; Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och

⁸⁴ Ibid., s. 84

⁸⁵ Andreas, Fejes & Robert, Thornberg (red.), *Handbok i kvalitativ analys*, Upplaga 3, Liber, Stockholm, 2019, s. 27-28

⁸⁶ Mats, Alvesson & Kaj, Sköldberg, *Tolkning och reflektion: vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*, Tredje upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2017, s.

⁸⁷ Göran, Ahrne & Peter, Svensson (red.), *Handbok i kvalitativa metoder*, 2., [utök. och aktualiserade] uppl., Liber, Stockholm, 2015, s. 29

Aftonbladet. Dessa tidningar har en dagordningssättande funktion och innebär att andra mindre lokala tidningar följer upp det som samtliga artiklar publicerar. Det kan därmed sägas att riksmidier är nyhetsledare. Dagens Nyheter framhålls som speciellt viktig vars debattsida (DN Debatt) tar stor plats på nyhetsflödet.⁸⁸ Innehållet i samtliga nyhetsartiklar kan därutöver förstås i ett socialt kontext genom att de konstruerar en bild av verkligheten.⁸⁹ I urvalet förekommer tidningsartiklar med olika genretillhörighet, vilket inkluderar debattartiklar, nyhetsreportage och nyhetsartiklar.

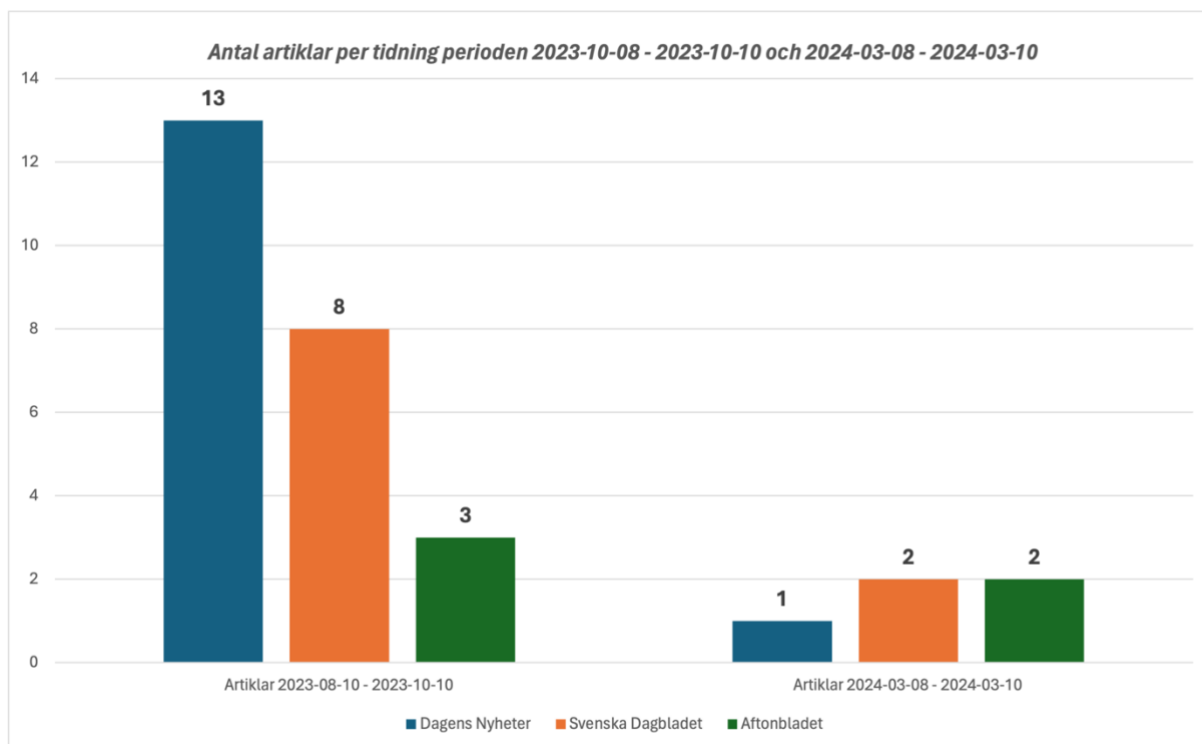
4.4 Avgränsning och datainsamling

När det gäller insamling av data, har jag eftersökt material på Retriever. Databasen är ett mediearkiv som är utformad för att möjliggöra sökning efter redaktionella medier i både tryckt och digital form. På Retriever har jag filtrerat sökningen för att avgränsa materialet till den avsedda tidsramen samt för att endast inkludera artiklar från Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Aftonbladet. Undersökningen utgår från två tidsperioder; de tre första dagarna av kriget 2023-10-08 – 2023-10-10 och samtliga datum ett halvår senare mellan 2024-03-08 – 2024-03-10. Motiveringen bakom tidsomfånget är att jämföra hur det talas om israeler respektive palestinier vid den initiala attacken och nära ett halvår efter attacken då kriget fortfarande är pågående (maj 2024). Eftersom konflikten berör israeler och palestinier har den urvalsgrupp utformat sökfrasen ”Israeler AND Palestinier”. Ordet ”AND” tillämpas för att inringa båda sökorden i artiklarna. Den första sökningen gav totalt 25 träffar, varav en togs bort då det var en felsökning i systemet som visade titeln av en artikel utan självaste källan. Vid andra sökningen var det totalt 5 artiklar i sökresultatet. Avgränsningar av urvalet gjordes inte baserat på de olika tidningsartiklar som förekom, inklusive debattartiklar och nyhetsreportage, eftersom diskursen var det centrala att undersöka. Det är artiklar som publicerades under de valda datumen och kan ha betydelse för förståelsen av den observerbara diskursen, oavsett om de är debatterande eller informerande.

Nedan följer en figur som visar uppdelningen av artiklarna per tidning och tidsperiod:

⁸⁸ Jesper, Strömbäck, *Makt och medier: samspelet mellan medierna, medborgarna och de politiska makthavarna*, Studentlitteratur, Lund, 2000, s. 155

⁸⁹ Strömbäck, Jesper, *Makt och medier: samspelet mellan medierna, medborgarna och de politiska makthavarna*, s. 161

Figur 1.1 Antal artiklar per tidning perioden 2023-10-08 – 2023-10-10 och 2024-03-08 – 2024-03-10

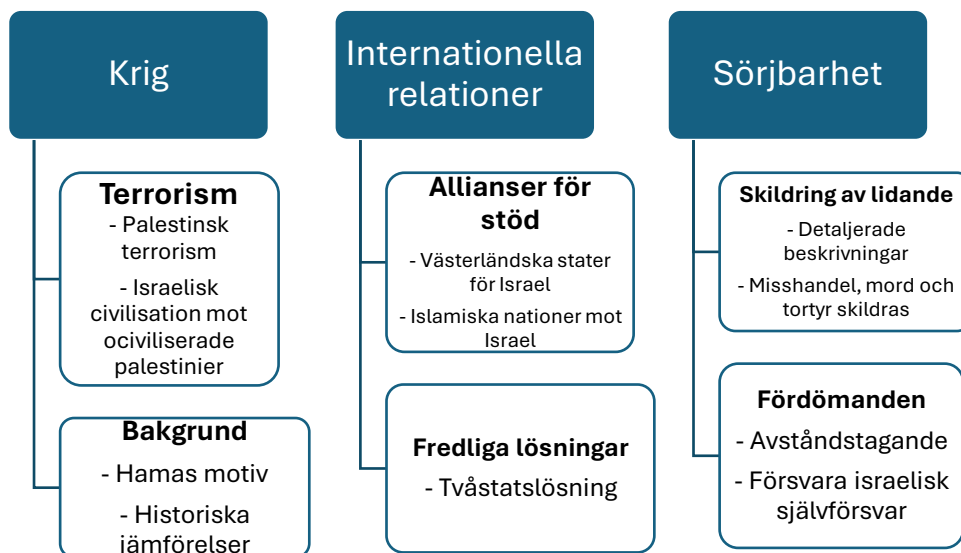
4.5 Kodschema

Nedan följer två kodscheman där samtliga artiklar har tematiserats och tilldelats egenskaper baserat på innehållet. Syftet med kodscheman är att förstå de övergripande dragen i det diskursiva innehållet av artiklarna.

Artiklarna kopierades ut på grund av det begränsade antalet artiklar. Sedan gjordes en närläsning av materialet två gånger. Första läsningen syftade till att få en generell förståelse av innehållet. Under andra omgången kodades materialet, där återkommande teman och kategorier markerades. I kodschemat står det övergripande temat överst; i första tidsramen var *krig*, *internationella relationer* och *sörjbarhet* noterbart återkommande. Sedan följer underkategorier och beskrivning av innehållet i kategorierna. I andra tidsramen urskiljs också tre teman – *partiskhet*, *kategorisering* och *sörjbarhet* - samt färre underkategorier på grund av mindre antal artiklar.

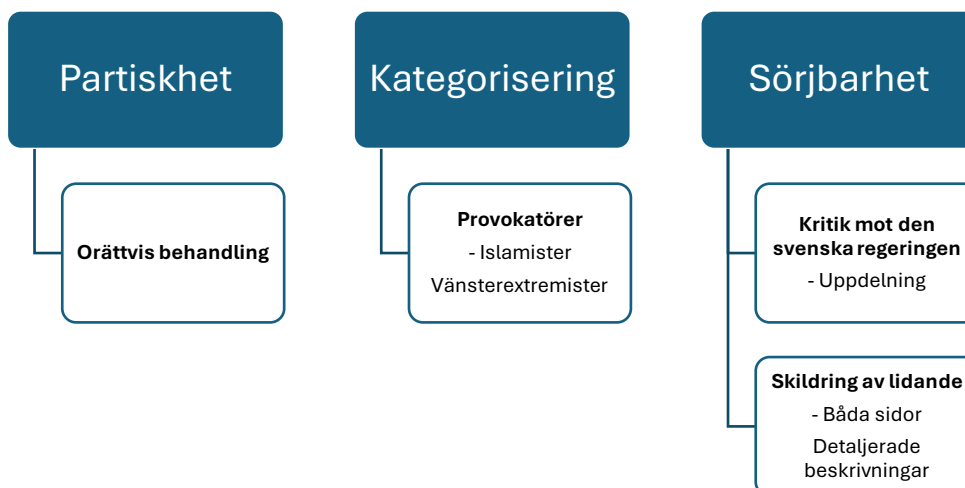
Israeler AND Palestinier i nyhetsartiklarna 2023-10-08 – 2023-10-10

24 artiklar

Israeler AND Palestinier i nyhetsartiklarna 2024-03-08 – 2024-03-10

5 artiklar

Flera av artiklarna, speciellt i första tidsramen, skildrar två eller tre teman åt gången. I första tidsramen är det 20 artiklar som skildrar *krig*, 15 artiklar som nämner *internationella relationer* och 22 artiklar som följer temat *sörjbarhet*. I andra tidsramen återfinns temat *sörjbarhet* i 4 artiklar, *partiskhet* i 2 och *kategorisering* i 2.

4.6 Validitet, reliabilitet och situerad kunskap

Kvalitativa undersökningar är ämnade till att tolka material och därför kan tolkningen begränsas av metoden som forskare tillämpar på undersökningen. För kvalitativa metoder är reliabilitet måttet på forskningsresultat som upprepningsbara. Reliabilitet visar om resultatet är pålitligt, exempelvis om en annan forskare skulle tillämpa samma metod samt kodschema och komma fram till samma resultat.⁹⁰ Validitet avser om undersökningen har mätt det som undersökningen var ämnad att undersöka. Med andra ord handlar det om att frågeställningen blivit besvarat med hjälp av de teoretiska verktygen. En undersökning kan därför ha hög reliabilitet utan hög validitet.⁹¹

Denna studie drar jämförelser med teoretikern Donna Haraways ansats om situerad kunskap. Haraway använder termen för att beskriva att kunskap utgår från kroppsliga praktiker och livsupplevelser, än att kunskap är relativt och objektivt. Situerad kunskap kan förklaras som ett intersektionellt perspektiv på kunskap, där studieobjekt observeras av ett subjekt i sociala och kulturella sammanhang.⁹² Min egen närhet till konflikten och utbildning på IMER-programmet medför att personliga åsikter motiverar undersökningens förhållningssätt. De teorier och frågeställningar jag har valt speglar därför på mina personliga reflektioner av konflikten och vad jag vill förmedla med undersökningen. I min roll som undersökare är jag dock skyldig att demonstrera bevis på att undersökningen har en vetenskaplig hållning och att undersökningen är sanningssökande. Detta innebär att jag är förpliktigad att förbli saklig i min framställning av resultatet och analysen, vilket jag gör genom att grunda slutsatser i citerad empiri. Utformningen av analysen grundar sig emellertid på min tolkning av materialet och den härrör från mina intryck av den sociala verkligheten.⁹³ Det är en utgångspunkt som jag personligen tror är svår att undvika som undersökare eller forskare då allting som föranleder en undersökning motiveras av personliga val – även tolkningen av resultatet.

⁹⁰ Johan, Alvehus, *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*, Upplaga 2, Liber, Stockholm, 2019, s. 126

⁹¹ Alvehus, Johan, *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*, s. 126

⁹² Jesper, Andreasson & Thomas, Johansson, *Vetenskapsteori: grunder och tillämpning*, Andra upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2024, s. 97

⁹³ Alvehus, Johan, *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*, Upplaga 2, Liber, Stockholm, 2019, s. 57

5. Analys

Analysdelen är utformad för att besvara uppsatsens frågeställningar i två avsnitt; först de 24 artiklarna från första tidsramen och sedan de 5 resterande artiklarna från andra tidsramen. Tillsammans med det teoretiska ramverket ska Laclau och Mouffes diskursteoretiska begrepp tillämpas för att undersöka vilka ämnen och aktörer som dominerar diskursen kring konflikten. Sedan appliceras Butlers teorier om sörjbarhet för att granska hur israeliska och palestinska liv framställs i diskursen.

Uppsatsens frågeställningar:

- Vilka ämnen och aktörer dominerar rapporteringen av Israel-Palestinakonflikten i svensk media?
- Hur skildras palestinska och israeliska liv som sörjbara?

Analys av artiklar 2023-10-08 – 2023-10-10

Nedan följer en analys av samtliga 24 artiklar som utkom under den första tidsperioden 2023-10-08 – 2023-10-10. De slutsatser som dras analyseras genom kodschemat (se metod) som innehåller de teman som framträder mest i diskursen; *krig, internationella relationer och sörjbarhet*. Jag refererar till flera artiklar när följande slutsatser dras för en ökad analytisk relevans. Upplägget följer att de två första kapitel 5.1 och 5.2 använder de diskursanalytiska begreppet, medan kapitel 5.3 analyserar innehållet med Butlers teorier om sörjbarhet.

5.1 "Terrorister" och "civilisation"

Utifrån den sammanställda kodschemat urskiljs *krig* som ett återkommande tema. Resultatet är förvisso inte förvånansvärt givet 7/10-attackerna som ledde till förödelse i Israel, och samtidigt föranledde kriget i Gaza. Vad som innefattar krig som ett tema är de egenskaper som skapar krigsdiskursen, vilket syns på temats underkategorier; terrorism och bakgrund till kriget (se metod). Den drivande aktören i samtliga nyhetsreportage är Hamas och kan sägas utgöra diskursen *nodalpunkt*. Hamas nämns även i alla artiklar förutom en, medan den israeliske

premiärministern Benjamin Netanyahu nämns i endast 15 artiklar. Förekommande beskrivningar om Hamas syftar till att kontextualisera och beskriva deras motiv:

” Hamas tog full kontroll över Gaza 2007 efter blodiga bråk med det sekulära Al-Fatah. Hamas, som hade vunnit parlamentsvalet året innan, tog över förvaltning och säkerhet. Al-Fatah slängdes ut. Sedan dess har Hamas svurit att förinta Israel.”⁹⁴

För att en diskurs ska bildas behövs det dock att *tecken* anknyts med *nodalpunkten* via en *ekvivalenskedja*. Beskrivningar sammankopplade med Hamas är ”terrorister”⁹⁵, ”fienden”⁹⁶, ”fanatiska”⁹⁷ och ”korrupta”⁹⁸ vilket därmed följer en *negativ ekvivalenskedja*. Prägeln för diskursen är satt i att ”Hamas finns till för att förgöra Israel. Det är gruppens existensberättigande.”⁹⁹ Hamas benämns även som ”det enskilt största hindret till fred mellan israeler och palestinier.”¹⁰⁰ vilket konsekvent ser bortom den israeliska statens handlingar. Flera artikelförfattare kritiserar dock denna ställning och exemplifierar den israeliska högerregimens delaktighet i de bristande fredsprocesserna.¹⁰¹ Fredsförhandlingar blir här ett diskutabelt *element*, som i vissa vägnar ses som ovilligt från Hamas sida och i andra som en konsekvens av båda sidors ledarskap. Netanyahus *subjektsposition* som inkapabel ledare framställs som ett av anledningarna till att Israel ’återigen’ tagits på sängen av angripare. Den radikala förändringen av rättssystemet han försöker slå igenom har bemötts av stark motkritik bland israelerna.¹⁰²

⁹⁴ Gunilla von Hall, ”Plan på en ”motståndsansallians” kan ligga bakom Hamas attack”, *Svenska Dagbladet*, 10 oktober, 2023, s. 11

⁹⁵ Alfons Westerberg, ”300 000 reservister kallas in i historisk mobilisering”, *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 7

⁹⁶ Westerberg, ”300 000 reservister kallas in i historisk mobilisering, s. 7 ; Silberstein, ”Våldet är Hamas enda mål”, s. 2

⁹⁷ Shachar, ”Hamas gränslösa framgång kan bli dess fall”, s. 7 ; Illouz, ”Den israeliska extremhögern varken kan eller vill sörja för folkets säkerhet”, s. 7

⁹⁸ Eva Illouz, ”Den israeliska extremhögern varken kan eller vill sörja för folkets säkerhet”, *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 7

⁹⁹ Benjamin Katzeff Silberstein, ”Våldet är Hamas enda mål”, *Svenska Dagbladet*, 9 oktober, 2023, s. 2

¹⁰⁰ Dagens Nyheter, ”Ledare: Terroristerna måste besegras om det ska bli fred”, 10 oktober, 2023, s. 2

¹⁰¹ Dagens Nyheter, ”Ledare: Hamas anfall gör att vi står inför ett nytt blodigt krig”, s. 2 ; Sundén, ”Ett krig som båda kommer att förlora”, s. 10 ; Winiarski, ”Svaret på attacken gör om det blir ett ”före och efter” den 7 oktober”, s. 8

¹⁰² Johan Carlström, ”Mellanösternkännare: Israel kan utplåna Gaza i morgon om de vill”, *Svenska Dagbladet*, 9 oktober, 2023, s. 8

Netanyahus *subjektposition* och Hamas *subjektposition* är inte densamma, trots att de båda framställs i negativ bemärkelse som radikala ledare. Netanyahu är premiärminister i ett 'demokratiskt land', vilket illustrerar skillnaden mellan den israeliska staten och 'terrorgruppen' Hamas.¹⁰³ Israel har ett 'välfärdssamhälle' medan Hamas ändamål är att 'förgöra' samhällen.¹⁰⁴ Den israeliska statens 'mänskliga och demokratiska anda' genomsyras ytterligare i beskrivningar där de tillåtit 20 000 Gazabor att arbeta i Israel sedan 2020. Gaza beskrivs dock som en diktatur där oliktankare dödas och islamism råder.¹⁰⁵ En konsekvens av att urskilja Hamas terrordåd som det enda hindret till fred är att palestinierna hamnar i skuggan av krigets förlopp. Palestiniernas *subjektposition* framställs som en biprodukt av det Hamas-ledda styret i Gaza då: *"De växer upp i en kultur genomsyrad av motståndssanda."*¹⁰⁶ Uppväxten och vardagen i Gaza förväntas framställa palestiniernas värderingar och moraliska ståndpunkt i förhållande till Hamas handlingar:

*"Palestinierna är cyniskt nog i stort sett oviktiga i sammanhanget, även om det folkliga stödet för terror mot Israel skänker organisationerna legitimitet."*¹⁰⁷

Artikelförfattaren menar att palestinierna stöttar Hamas och därför legitimerar deras handlingar. Flera av skribenterna i samtliga artiklar är medvetna om palestiniernas beroendeställning till Hamas, men framställer palestinierna trots det med illustrationer som inte kan tolkas som något annat än sammansvetsad med Hamas. I samma artikel betonas palestiniernas beroendesituation till Hamas med statistik som skildrar majoritetsbefolkningen som lever i fattigdom (53%) är drabbade av arbetslöshet (47%) och i behov av humanitärt stöd (58%).¹⁰⁸ En urskiljbar *subjektposition* blir därmed att palestinierna både är 'offer' och 'anhängare' till Hamas. Palestinier lever under förtryckande omständigheter i Gaza och beskrivs som orsakat av Hamas. Offerställningen objektifieras ytterligare genom att benämna palestinier som *"mänskliga sköldar"*¹⁰⁹ som får ta smällen för Hamas handlingar. *Subjektpositionen* som anhängare

¹⁰³ Martin Liby Troein, "Terroristerna vill inte ha fred", *Dagens Nyheter*, 9 oktober, 2023, s. 2

¹⁰⁴ Benjamin Katzeff Silberstein, "Våldet är Hamas enda mål", *Svenska Dagbladet*, 9 oktober, 2023, s. 2

¹⁰⁵ Nathan Shachar, "Hamas gränslösa framgång", *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 6

¹⁰⁶ Shachar, "Hamas gränslösa framgång", s. 6

¹⁰⁷ Benjamin Katzeff Silberstein, "Våldet är Hamas enda mål", *Svenska Dagbladet*, 9 oktober, 2023, s. 2

¹⁰⁸ Silberstein, "Våldet är Hamas enda mål", s. 2

¹⁰⁹ Dagens Nyheter, "Ledare: Terroristerna måste besegras om det ska bli fred", s. 2 ; Sundén, "Ett krig som båda kommer att förlora", s. 10 ; Winiarski, "Svaret på attacken gör om det blir ett "före och efter" den 7 oktober", s. 8

framkommer ytterligare i beskrivningar där *”Jubelscener kan ses i klipp från Gaza, där barn och unga skanderar slagord med vapen i hand.”*¹¹⁰ Palestinier på Västbanken ses även utgöra ett hot. Ett av faktorerna som diskuteras bakom Hamas anfall är att det tillagts mycket fokus vid att beskydda de halv miljoner antal *”judiska bosättare”* som bor bland tre miljoner palestinier på Västbanken.¹¹¹ Palestiniernas *subjektsposition* är ett ’hot’, trots att det i andra artiklar sägs att hotet snarare kommer från bosättarna.¹¹² En *negativ ekvivalenskedja* följer med den palestinska identiteten sammansvetsad med *tecken* som *”offer”*, *”anhängare”*, *”mänskliga sköldar”* och *”hot”*.

Därigenom framkommer skildringar av Hamas motiv utifrån olika förklaringar. Ett fåtal skribenter väljer att belysa förklaringar explicit uttryckta av Hamas, med Israel som ockupant.¹¹³ Medan andra tar ställning till en beskrivning som ser både Hamas och israeliska regeringen som delaktiga i konfliktens utveckling:

*”Det barbariska slaktandet som begåtts av det fanatiska, korrupta Hamas och islamiska jihadister sker i en kontext av lång och utdragen militär konflikt och ockupation som den nuvarande regeringen inte har någon avsikt att avsluta, och till och med ämnar eskalera.”*¹¹⁴

Hamas terrorhandlingar kan därför ses i ljuset av en *subjektsposition* som kontextualiserar en tillvaro där palestinier pressats av en ockupation som inte möjliggjort fredshandlingar. Författaren försöker inte rättfärdiga handlingarna då deras *’barbariska slaktande’*¹¹⁵ utgör *nodalpunkten* för den diskurs som förs, men menar att terrordådet inte skedde i ett vakuum.¹¹⁶

¹¹⁰ Jesper Sundén, ”Värsta attacken på decennier – blodigt krig väntar”, *Svenska Dagbladet*, 8 oktober, 2023, s. 11

¹¹¹ Johan Carlström, ”Mellanösternkännare: Israel kan utplåna Gaza i morgon om de vill”, *Svenska Dagbladet*, 9 oktober, 2023, s. 8

¹¹² Wolfgang Hansson, ”Israelerna hade inte en susning”, *Aftonbladet*, 8 oktober, 2023, s. 10

¹¹³ Niklas Gustafsson, ”Blodig hämnd”, *Aftonbladet*, 9 oktober, 2023, s. 9

¹¹⁴ Eva Illouz, ”Den israeliska extremhögern varken kan eller vill sörja för folkets säkerhet”, *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 7

¹¹⁵ Illouz, ”Den israeliska extremhögern varken kan eller vill sörja för folkets säkerhet”, s. 7

¹¹⁶ Hansson, ”Israelerna hade inte en susning”, s. 10 ; Westerberg, ”300 000 reservister kallas in i historisk mobilisering”, s. 7

En annan artikelförfattare framhåller ett annorlunda argument, som förstår palestinskt lidande, men som inte sätter det i samma kontext som föregående artikelförfattare:

”Palestinierna lever i hemska förhållanden i Gaza och i flyktingläger i närområdet. Men den massaker som Hamas har utfört är inte ett uttryck för en frihetskamp, utan något som för tankarna till Rysslands illdåd på platser som Butia.”¹¹⁷

Här uppstår en *diskursiv kamp* då vissa skribenter ser Hamas terror attack i ljuset av ökad israelisk våld mot palestinier på Västbanken som ett av faktorerna till det ökade våldet.¹¹⁸ Medan andra snarare ser det som terrorism utan kontextbundenhet, b.la. artikelförfattaren från föregående citatutdrag.

Den israeliska nationens historia är specifikt en annan *nodalpunkt* diskursen kretsar kring. Flera jämförelser dras med Jom Kippur-kriget som tätt inpå 7 oktober-attacken hade 50-årsdag den 6 oktober. Sammanlagt nämndes det i 10 artiklar. Flera artikelförfattare nämner även andra historiska samband för att illustrera den kolossala förödelsen och dess oförutsägbara karaktär, nämligen att attacken den 7 oktober är den israeliska motsvarigheten till den 11 september.¹¹⁹ Flera *tecken* utvinns härigenom ”Jom Kippur-kriget” och ”11 september”, vilket skapar en *ekvivalenskedja* som beskriver den nationella tragedin. Israels *subjektsposition* som offer blir även framträdande, likt palestiniernas fall, orsakad av både Hamas och Netanyahu. Föregående exempel beror därmed på säkerheten som Netanyahu inte lyckades upprätthålla för att skydda medborgarna.

5.2 En konflikt mellan många parter

I nästa tema analyseras de *internationella relationer* som genomsyrar diskursen. Det är två specifika kategorier som urskiljs i denna diskurs; först är det utomstående aktörers inblandning (negativ), och andra är utomstående aktörers engagemang (positiv). Skillnaden här som framgår i analysen är att det görs tydligt att ena sidan skildras neutralt och den andra mindre neutralt.

¹¹⁷ Martin Liby Troein, ”Terroristerna vill inte ha fred”, *Dagens Nyheter*, 9 oktober, 2023, s. 2

¹¹⁸ Hansson, ”Israelerna hade inte en susning”, s. 10 ; Westerberg, ”300 000 reservister kallas in i historisk mobilisering, s. 7

¹¹⁹ Hans Österman, ”Teorierna: Så kunde Israel missa attack”, *Aftonbladet*, 9, oktober, 2023, s. 9

Andra grupper involvering noteras här som en *nodalpunkt*, då det diskuteras att andra aktörers delaktighet påverkar utvecklingen och Israel-Palestinakonflikten i sin helhet.¹²⁰ Det är främst islamistiska staters inblandning som sägs stödja Hamas:

”Hamas uppges vilja skapa en ”motståndsanslits”. Den skulle i så fall inkludera Iran, den syriska regimen, huthirebellerna i Jemen, libanesiska Hizbollah och en rad andra mindre miliser. En explosiv cocktail med islamistiska extremister med andra ord.”¹²¹

Hizbollahs inblandning sägs ha möjligheten att förvandla kriget till ett storkrig, speciellt då de deklarerat sin solidaritet med Hamas. Sammanlagt 8 artiklar nämner Hizbollah. Det nämns även att den iranska staten varit inblandade i planeringen av den Hamasledda attacken den 7 oktober 2023.¹²² Irans utrikesdepartement gjorde även ett uttalande där palestiniernas *subjektsposition* likställs med en ’motståndsanslits’¹²³ och att de därigenom själva hamnar i samma *subjektsposition*. I uttalandet sägs palestinierna ha den vilja och kapacitet som motiverar dem till att skydda sin nation och rättigheter.¹²⁴ Arabiska staters *subjektsposition* framträder i deras ’stöd för terrorism’, inte bara på grund av uttalanden, men även på grund av firandet av civil död:

”I palestinska och andra arabiska medier sprids videosekvenser där israeliska soldater med bakbundna händer förs i trimuf mot Gaza, och andra bilder där israeler lynchas av folkhopar i Gaza.”¹²⁵

Palestinier och araber förknippas därmed med våld och terrorism och kan beskrivas som ett *tecken* associerat med folkgrupperna. Araber framställs även som en samlad klunga genom att benämna ’arabiska medier’ utan att tydligt säga vilka nyhetskanaler i vilka länder som spridit videoklippen. *Internationella relationer* som ett tema syns även på de motiv som diskuteras

¹²⁰ Wolfgang Hansson, ”Israelerna hade inte en susning”, *Aftonbladet*, 8 oktober, 2023, s. 10

¹²¹ Gunilla von Hall, ”Plan på en ”motståndsanslits” kan ligga bakom Hamas attack”, *Svenska Dagbladet*, 10, oktober, 2023, s. 11

¹²² Westerberg, ”300 000 reservister kallas in i historisk mobilisering”, s. 7 ; Österman, ”Teorierna: Så kunde Israel missa attack”, s. 9

¹²³ Nathan Shachar, ”Hamas gränslösa framgång”, *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 6

¹²⁴ Alfons Westerberg, ”300 000 reservister kallas in i historisk mobilisering”, *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 7

¹²⁵ Nathan Shachar, ”Hamas gränslösa framgång”, *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 6

bakom Hamas anfall i Israel. Det sägs att Hamas velat stoppa förbindelser mellan Israel och Saudiarabien för att minimera risken för ökat samarbete mellan staterna, vilket kan påverka finansiellt stöd från Saudiarabien och eventuellt andra Golfstater.¹²⁶ Irans stöd för Hamas uttrycks som en *nodalpunkt* som förhindrar möjligheten till fredsavtal, främst för att de är ”*Ett lands vars styre har den uttalande ambitionen att utplåna Israel.*”¹²⁷ De olika aktörernas *subjektspositioner* som motsättare av den israeliska staten påverkar således deras ställningstagande med palestinier. *Subjektspositionen* som terrorister framkommer även i beskrivningar som reducerar landets gränser till en fristad för terrorgrupper: ”*Afghanistan, som varit en fristad för terrorgruppen al-Qaida.*”¹²⁸ Alla islamiska stater förknippas därmed med stöd för Hamas, det palestinska folket och terrorism i samma veva.

Nodalpunkten för svenskt engagemang i konflikten verkar förknippas med ett starkt fördömande av Hamas, ett stöd för Israels rätt till självförsvar och diskussioner kring tvåstatslösningen som det enda sättet för både israeler och palestinier att samexistera i fred.

Slutsatsen för svenskt engagemang dras i jämförelse med arabnationernas *subjektspositioner* och vad nyhetsartiklarna säger om Sveriges ståndpunkt, däribland utrikesministern Tobias Billströms uttalanden som nämns i flera artiklar. Andra västerländska länder, däribland Storbritannien, USA, Frankrike, Ukraina, samt arabnationerna Saudiarabien och Förenade Arabemiraten, sägs antingen explicit stå med Israel, eller uppmanar till vapenvila från både håll.¹²⁹ USA sägs även ha bedrivit förbindelserna mellan Israel och Saudiarabien. USA, tillsammans med EU, ses som aktörer vars engagemang har möjligheten att kontrollera och deskalera våldet. Västerländska nationers *subjektsposition* är förenat med fördömanden och fredsavtal. Samtidigt som deras terroristdefinitioner står givet och sätter prägeln för vad som definieras som terrorism och vilka som är terrorister.¹³⁰

¹²⁶ Hansson, ”Israelerna hade inte en susning”, s. 10 ; Sundén, ”Ett krig som båda sidor kommer att förlora”, s. 10 ; Hall, ”Plan på en ”motståndsansallians” kan ligga bakom Hamas attack”, s. 11

¹²⁷ Jesper Sundén, ”Värsta attacken på decennier – blodigt krig väntar”, *Svenska Dagbladet*, 8 oktober, 2023, s. 11

¹²⁸ Michael Winiarski, ”Svaret på attacken avgör om det blir ett ”före och ett efter” den 7 oktober”, *Dagens Nyheter*, 9 oktober, 2023, s. 8

¹²⁹ Westerberg, ”Sverige fördömer attackerna; ”Det finns inga ursäkter”, s. 8 ; Svenska Dagbladet, ”Billström: Hänsynslösa attacker mot civila”, s. 11

¹³⁰ Dagens Nyheter, ”Ledare: Hamas anfall gör att vi står inför ett nytt blodigt krig”, 8 oktober, 2023, s. 2

5.3 Lidande i beskrivningar och i nummer

Det sista temat som omfattar den första tidsramen är *sörjbara liv*. Detta tema är både teori- och materialdriven i den mån att det aktivt eftersöktes exempel av sörjbarhet utifrån Butlers teorier. Därmed kommer detta kapitelavsnitt endast utgå från *sörjbarhet* och inte det diskursteoretiska begreppet. Kännetecknande för temat är de deskriptiva detaljer som framkommer i skildringen av lidande, samt de *ramar* som *reduceras* i diskursen. Den verklighet och bild som målas upp när israeliska och palestinska liv skildras är den centrala utgångspunkten. Butler utgår från att det finns kvalifikationer som behöver uppnås för att andras liv ska uppfattas och erkännas i dess otvivelaktiga värde. Medier utgörs vara en institution som på så vis sätter ramarna för vilka som får synas.¹³¹ Denna undersökning, som granskar diskursen i svenska nyhetsartiklar kring konflikten i Israel-Palestina, konstitueras av tolkningsramen som nyhetsartiklarna främjar.

En observation som betraktats och har utformat ett av underkategorierna *skildring av lidande* är att det ges flera detaljerade beskrivningar av de israeliska offren, till skillnad från de palestinska. Flertalet beskrivningar av israeliska offer präglar diskursen, medan palestinierna reduceras till nummer.¹³² När människoliv reduceras till nummer, uppfattas inte ett värde i det livet som sörjbart. Butler menar att tolkning av händelser i media är en taktisk tolkningsram, där skillnader mellan människor framträder genom sinnena; vilka som hörs och vilka som inte hörs, vilka som sörjs och vilka som inte sörjs:

”Bilder av döda civila i drivor intill en busshållplats. Alla skjutna i huvudet. En flicka i flip-flops som ligger stilla på en väg. Videor som visar hur Hamas-terrorister går omkring och letar efter civila i en kibbutz, smygtagna från ett fönster”¹³³

Beskrivningen av ett israeliskt offer skapar möjligheten till medlidande med offret, då det uppfattas ett liv och att det livet hotas. Bilden som målas upp är en som andra kan relatera till,

¹³¹ Butler, Judith, *Krigets ramar: när är livet sörjbart?*, Tankekraft, Stockholm, 2009, s. 56

¹³² Illouz, ”Den israeliska extremhögern varken kan eller vill sörja för folkets säkerhet”, s. 7 ; Hall, ”Plan på en motståndssallians” kan ligga bakom Hamas attack”, s. 11 ; Sundén, ”Värsta attacken på decennier – blodigt krig väntar”, s. 11, Sundén, ”Ett krig som båda kommer att förlora”, s. 8, m.fl.

¹³³ Jesper Sundén, ”Värsta attacken på decennier – blodigt krig väntar”, *Svenska Dagbladet*, 8 oktober, 2023, s. 11

om en person hade varit på en busshållplats vid fel tillfälle. Det återges samtidigt tydligt vem som var förövaren. I palestiniernas fall undviks det att använda beskrivningar som syftar till att anklaga den israeliska regeringen för att avsiktligt döda palestinier: *"Israel svarar med att deklarerar fullt krig och inleder ett massivt motangrepp som dödar närmare 400 palestinier."*¹³⁴ Det 'dödar' och har inte 'dödats' av en angripare. I nyhetsartiklarnas sociala *ramar* reduceras palestinska liv till nummer som beskriver lägesituationen i krigets fas. När israeliska liv reduceras till nummer är det förenat med fördömande och en skildring av förödelsen som omfamnat israeler:

*"Det är svårt att värja sig mot berättelsen om Halevi. Om unga människor som dansar. Och terrorister som skoningslöst dödar dem. 260 kroppar har hittats i området. Omskakande är också bilder om berättelser från andra platser i Israel. Om kroppar som ligger strödda på gatorna."*¹³⁵

Självklara beskrivningar av lidande och sörjbarhet demonstreras i samtliga beskrivningar som visar på mänsklighet. De var människor som blev berövade sina liv av 'skoningslösa terrorister', 260 människor som var individer med olika berättelser om deras mord. Palestinier betecknas dock som *osäkra liv*, vars fortlevnad inte är garanterad på grund av deras 'olyckliga livssituation' i ett Hamas-kontrollerat Gaza. Deras utsatta tillstånd medför att de lever i *prekaritet*; osäkert, oförutsägbart och okontrollerbart. Uttryck för palestiniernas *prekaritet* görs uppenbart i de sammanhang där deras livsförutsättning är i ett beroendetillstånd till Hamas. Gränser för erkännande av vissa *subjekt* fångar upp den sociala aspekten, där livet inte endast uppfattas i termer av dess dödlighet (vi föds-vi lever-vi dör), utan även vars fortlevnad beror på sociala förutsättningar. I det Hamas-kontrollerade Gaza är livet ett *"icke-samhälle"*¹³⁶, en *"blockad"*¹³⁷ och *"genomsyrad av motståndssanda"*.¹³⁸ Det kan sägas att det inte finns liv om det inte sörjs, det lever men inte med samma kvalifikationer som andra liv som sörjs i stället. Palestiniernas *icke-liv* och *osörjbarhet* framträder i begränsade beskrivningar av lidande och de

¹³⁴ Gunilla von Hall, "Plan på en "motståndssallians" kan ligga bakom Hamas attack", *Svenska Dagbladet*, 10 oktober, 2023, s. 11

¹³⁵ Dagens Nyheter, "Terroristerna måste besegras om det ska bli fred", 10 oktober, 2023, s. 2

¹³⁶ Benjamin Katzeff Silberstein, "Våldet är Hamas enda mål", *Svenska Dagbladet*, 9 oktober, 2023, s. 2

¹³⁷ Dagens Nyheter, "Terroristerna måste besegras om det ska bli fred", 10 oktober, 2023, s. 2

¹³⁸ Nathan Shachar, "Hamas gränslösa framgång kan bli dess fall", *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 6

begrepp som i stället förklarar deras livssituation som olyckligt. Det palestinska livet uppfattas, men värderas utifrån Hamas terrordåd och placeras i en kontext som inte sörjer deras livssituation. De hamnar i stället i korselden. Israeliska liv och deras fortlevnad ses inte som oförutsägbar på samma sätt som palestinier. Medborgarnas säkerhet måste garanteras och en artikelförfattare menar att det är ett primära målet innan fokus riktas på *"blodsutgjutelsen"* i Gaza: *"För EU och USA måste fokus ligga på att blodsutgjutelsen får snarast möjliga slut när Israel säkrat sin territoriella och sina medborgares säkerhet."*¹³⁹ Således är palestinska liv sekundära i ekvationen av liv värda att bevara, då israelernas säkerhet går först. En annan artikelförfattare sammanfattade krigets potentiella utveckling i följande termer:

*"Fortsättningen kommer att bli blodig och skakande, för omvärlden men framför allt för Hamas över två miljoner undersåtar inne i Gazaremsan."*¹⁴⁰

Ordvalet *"undersåtar"* förenas med termer som beskriver utvecklingen som blodig och skakande. Att även benämna omvärlden i den ekvationen bortser från lidandet som direkt påverkar palestinerna. Palestinierna fortgår således inte kopplingen till Hamas när de likställs med begrepp som 'undersåtar', vilket även ytterligare framställer deras liv som uppfattade men inte värdiga att bevaras. Återkommande beskrivningar förekommer som reducerar palestinska liv till *subjekt* vars liv inte betraktas med samma respekt som de israeliska; *"palestinerna är cyniskt nog oviktiga"*¹⁴¹, *"mänskliga sköldar"*¹⁴² och *"att civila drabbas kan också utnyttjas av Hamas i PR-syfte."*¹⁴³ Ramarna för uppfattningen och erkännandet av palestinska liv konstitueras inom den verklighet där Hamas är en terrororganisation som bör utplånas och att vissa palestinska liv oundvikligen behöver offras.

Förutom de statistiska skildringarna, beskrivs de israeliska angreppen med en avskiljning från dess förödelse. Det sägs att Israel har *"rätten att svara på terroraktioner"* och en *"skyldighet"* att försvara sina medborgares säkerhet.¹⁴⁴ Den israeliska motkraften till Hamas anfall förklaras

¹³⁹ Dagens Nyheter, "Ledare: Hamas anfall gör att vi står inför ett nytt blodigt krig", 8 oktober, 2023, s. 2

¹⁴⁰ Nathan Shachar, "Hamas gränslösa framgång kan bli dess fall", *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 6

¹⁴¹ Benjamin Katzeff Silberstein, "Våldet är Hamas enda mål", *Svenska Dagbladet*, 9 oktober, 2023, s. 2

¹⁴² Dagens Nyheter, "Terroristerna måste besegras om det ska bli fred", 10 oktober, 2023, s. 2

¹⁴³ Jesper Sundén, "Ett krig som båda sidor kommer att förlora", *Svenska Dagbladet*, 10 oktober, 2023, s. 10

¹⁴⁴ Martin Liby Troein, "Terroristerna vill inte ha fred", *Dagens Nyheter*, 9 oktober, 2023, s. 2

även i bemärkelsen att *”Israel har aldrig varit med om något liknande, och det militära svaret måste även det bli extraordinärt.”*¹⁴⁵ Det civila lidande som kan förekomma beskrivs som extraordinärt, medan Hamas terror attack benämns som *”brutala”*.¹⁴⁶ Ramarna som tolkar hur palestinska liv uppfattas kan sägas bli reproducerbara i dess återkommande karaktär. Netanyahu, som inte nämns i lika stor omfattning som Hamas, har rätten att försvara sitt folk. Israeliska liv formas av nyhetsartiklarnas ramar som erkänner livet *sörjbara*. Inte bara genom de regelbundna beskrivningarna som möjliggör samhörighet med israelerna, men även genom att palestinierna inte skildras på samma sätt. Erkännbarhet av liv utgörs oftast av att *subjekt* känner samhörighet med andra *subjekt*. Israel beskrivs som en demokratisk stat och kan därav bidra till att artikelförfattarna känner samhörighet med de israeliska offren i större drag:

*”Och under helgen genomfördes attacker mot civila mål i Gaza. En mer omfattande operation förväntas inledas i närtid. Så måste det bli. En demokratisk stat har inte bara rätt att svara på terroristattacker, utan en skyldighet att försvara sina medborgare.”*¹⁴⁷

Uttrycket *”så måste det bli”* kan uppfattas erkänna de konsekvenser som kommer med den israeliska operationen i Gaza, men att det är oundvikligt. Här reproduceras ytterligare tanken om palestiniernas liv som *osäkra*. Ordvalet *”civila mål”* understryker att det *är* liv som kommer att gå till spillo. Det möts dock inte av fördömanden som erkänner att de måste beskyddas, i stället menar artikelförfattaren att det måste ske. Israeliska liv ses inom ramarna för liv värda att beskydda genom att benämna den israeliska demokratiska statens skyldighet att försvara sig och sina medborgare, samt att israelerna är egna individer. Palestinska liv ses däremot inom ramarna som ett ’olyckligt offer’ och ’civila mål’ vars liv är *osäkra*.

5.4 Sammanfattning av artiklar från tidsperiod 1

Med hjälp av kodschemat och det teoretiska ramverket tydliggörs de övergripande teman och ämnen som framkommer, vilket har och göra med *krig, internationella relationer* och

¹⁴⁵ Benjamin Katzeff Silberstein, ”Våldet är Hamas enda mål”, *Svenska Dagbladet*, 9 oktober, 2023, s. 2

¹⁴⁶ Silberstein, ”Våldet är Hamas enda mål”, s. 2

¹⁴⁷ Alfons Westberg, ”300 000 reservister kallas in i historisk mobilisering”, *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 7

sörjbarhet. Hamas är den *nodalpunkt* som genomsyrar hela diskursen, då alla ämnen diskuteras i relation till dem. Flera *nodalpunkter* noteras baserat på vilket tema som är viktigt i sammanhanget, andra aktörers inblandning eller engagemang noteras även som en *nodalpunkt*. Det är dock Hamas terror-attacker som är den främsta *nodalpunkten* för diskursen från och med den 7 oktober 2023. Andra staters involvering sägs kunna påverka konfliktens progression och blir därmed viktigt i kontexten. Därav framträdde olika *subjektspositioner* beroende på om de var västerländska ledare eller islamistiska ledare. Den senare ansågs negativ då islamistiska nationer stod på terroristernas sida, medan västerländska nationer satte prägeln för terroristdefinitioner genom användningen av ordet terrorist. Palestiniernas *subjektsposition* ställs i relation till Hamas, men syns i olika positioner: ”offer”, ”anhängare”, ”mänskliga sköldar” och ”hot”, som alla konstruerar synen på palestinier. Israels *subjektsposition* utgjordes även som offer, men beskrivs inte med *tecken* som följer en *negativ ekvivalenskedja* till skillnad från palestinerna. Trots att kapitel 5.3 som analyserade *sörjbarhet* inte utgår från diskursteoretiska begrepp kan det dras en slutsats i analysens helhet att den framträdande *nodalpunkten* är israeler, då diskursen kretsar kring att beskriva deras lidande. Palestiniernas liv anses *osäkra* och erkänns inte som liv på samma sätt som israelernas, vars värdighet ligger i detaljerande beskrivningar av lidande. Därmed kan det sägas att israelerna uppfattades mer *sörjbara* än palestinerna.

Analys av artiklar 2024-03-08 – 2024-03-10

Nedan följer ett analysavsnitt för de resterande 5 artiklar som utkom i den andra tidsperioden 2024-03-08 – 2024-03-10. Det begränsade antalet artiklar begränsar analysen och de upprepbara slutsatser som drogs i första avsnittet, därav blir det inte lika hög trovärdighet för de slutsatser som dras av de resterande artiklarna. Slutsatserna blir snarare mer generaliserbara utifrån enstaka perspektiv. De perspektiv som framkommer erbjuder dock förståelse för en del av diskursen och framför delvis det uttalade. Kodschemat (se metod) har identifierat tre specifika teman som uppvisas i artiklarna; *partiskhet*, *kategorisering* och *sörjbarhet*. Liknande som i de föregående artiklarna är upplägget strukturerat på samma sätt där analysen applicerar diskursteoretiska begrepp på de två första kapitlen 5.5 och 5.6. Sedan tillämpas teorierna kring *sörjbara liv* i kapitel 5.7.

5.5 Konsekvenser för ställningstagande – för vissa?

Ett framträdande tema som utformades i kodschemat för den andra tidsperioden är *partiskhet*. Vad som kännetecknar temat är att regeringar och medier anklagas för att de inte värdesätter palestinier samt att de ser ställningstagande med palestinier som negativt. Två av artiklarna kritiserade detta, medan en artikel bekräftade anklagelsen. Regeringar betonas även här då ett av artiklarna beskriver läget i USA. Således har *nodalpunkten* för diskursen skiftat till att röra sig om palestinier. I kapitel 5.1 var Hamas *nodalpunkten*, då de allra flesta artiklar cirkulerade kring rapporteringar och skildringar av gruppen. I samtliga 5 artiklar är det snarare palestinier som utgör det *privilegierade tecknet* på ett eller annat sätt. Regeringar och politiker anklagas, men detta kritik förekommer i samband med att palestinier förs på tal, vilket sammanställer att de utgör diskursens *nodalpunkt*:

”Någonstans efter 30 000 dödade palestinier upphörde svenska medier att publicera sådana siffror. För detta utdragna, systematiska och exempellösa massmördande åtnjuter Israel fortfarande den svenska regeringens stöd.”¹⁴⁸

Den svenska regeringens stöd för Israel kan ses följa en *negativ ekvivalenskedja*, och uttrycks med *tecken* som tyder på att de stödjer *”massmördande”*, *”svältkatastrof”* och *”krigsförbrytelser”*.¹⁴⁹ I en annan artikel skildras det hur palestinska anhängare i USA får konsekvenser i karriären när de uttryckligen stödjer palestinier. USA sägs vara *”Världens mäktigaste nation och Israels närmaste allierade.”*¹⁵⁰ vilket tes relevant i sammanhanget att amerikanarnas syn på palestinier och pro-palestinska anhängare påverkar hur diskursen ser ut. Föregående citatutdrag är ett av de få personligt ställningstagande uttryck i artikeln, medan resterande innehåll är direkta intervjuer. Artikelförfattaren menar dock att USA är allierad med Israel, vilket kan orsaka partiskhet och genomsyra andra politiska aktörers ställningstagande i konflikten.

¹⁴⁸ Jan Guillou, ”Regeringen slår fast - Israels massmord är proportionerligt”, *Aftonbladet*, 10 mars, 2023, s. 22

¹⁴⁹ Guillou, ”Regeringen slår fast – Israels massmord är proportionerligt”, s. 22

¹⁵⁰ Linn Kongsli Hillestad, ”Kriget mellan Israel och Hamas skapar konflikt i Silicon Valley”, *Svenska Dagbladet*, 8 mars, 2023, s 6

Den artikel som snarare bekräftar att ställningstagande med palestinier kan betraktas som negativt belyser att mycket står på spel vad gäller *”Sverige bilden”*¹⁵¹. Artikelförfattaren belyser även här en *diskursiv kamp* inom den svenska debatten som är *”närmast förgiftad”*¹⁵² med olika debatter omnämmande palestiniernas sak. Det existerar därmed både ett starkt stöd för det palestinska folket och samtidigt en motståndsrörelse som stöttar israelernas rätt till självförsvar mot Hamas.

5.6 Kategorisering

Det andra temat som syns i diskursen i den andra tidsramen är *kategorisering*. Kännetecknande för detta tema är att grupper urskiljs explicit och ställs i motsats till en annan. Svenska regeringens *subjektsposition* sammanflätas med israeliskt stöd, vilket även skapade en *subjektsposition* för Israel som *”krigsförbrytare”*¹⁵³ och *”massmördare”*.¹⁵⁴ Motsatsparet här blir då att Israel är vad det anklagas för, medan Sverige stödjer det. Ett annat perspektiv som framträder är dock vilka som uttryckligen är palestinska anhängare:

*”Israel-Palestinakonflikten är också unik i sin förmåga att kunna attrahera olika typer av oheliga allianser mellan vänster, höger, gröna, muslimer, islamister och andra.”*¹⁵⁵

Med citatutdraget följer en beskrivning av en tennismatch mellan Sverige och Israel 2009 i Malmö och refererar till en historieprofessors skildring av de demonstrationer som förekom i samband med matchen: *”det var första gången som nazister, islamister och vänsterextremister demonstrerade tillsammans i Sverige.”*¹⁵⁶ Därefter gör artikelförfattaren ett antagande att det kan förekomma samma typer av demonstrationer i Malmö i samband med Eurovision Song Contest 2024: *”Samma konstellation har protesterat ihop under det pågående kriget och kan komma att göra det även under Eurovision.”*¹⁵⁷ Den *subjektsposition* som följer med stöd för

¹⁵¹ Anders Persson, ”De sex stora riskmomenten under Eurovision i Malmö”, *Dagens Nyheter*, 9 mars, 2023, s. 5

¹⁵² Persson, ”De sex stora riskmomenten under Eurovision i Malmö”, s. 5

¹⁵³ Jan Guillou, ”Regeringen slår fast - Israels massmord är proportionerligt”, *Aftonbladet*, 10 mars, 2023, s. 22

¹⁵⁴ Guillou, ”Regeringen slår fast - Israels massmord är proportionerligt”, s. 22

¹⁵⁵ Anders Persson, ”De sex stora riskmomenten under Eurovision i Malmö”, *Dagens Nyheter*, 9 mars, 2023, s. 5

¹⁵⁶ *Ibid.*

¹⁵⁷ *Ibid.*

palestinier är följaktligen 'extremism' och 'civil olydnad'. Palestinier framträder här fortfarande vara *nodalpunkten* där diskursen kretsar kring, då demonstrationerna görs i stöd med palestinerna.

5.7 Skiftande fokus – palestiniers sörjbarhet

I det föregående avsnittet som analyserade sörjbarhet i artiklarna från den första tidsramen framkom det exempel på att israeliska liv uppfattades mer sörjbara än palestinska liv. Det gjordes tydlig i de deskriptiva beskrivningar av israeliskt lidande, medan palestinernas berättelser inte skildrades på liknande sätt. I kapitel 5.6 drogs slutsatsen att *nodalpunkten* ändrats till att fokusera på palestinier än Hamas och de israeliska offrens sörjbarhet. Flera politiker och regeringsanställda anklagas för att de inte framställer palestinerna med värdighet. Ett framträdande exempel är utrikesministern Tobias Billströms användning av uttrycket 'proportionerligt' för att beskriva den israeliska responsen mot Hamas:

*"Det proportionerliga massmordet bygger alltså på tanken att varje israeliskt liv är värt trettio palestinska liv. Hittills. "Proportionen" förändras ju dag för dag och bombnatt för bombnatt."*¹⁵⁸

Butler exemplifierar att när bilder på människor i krig cirkulerar i media uppstår kritik gentemot de auktoriteter som kontrollerar *ramarna*. Den svenska regeringen anklagas för att de bidrar till fortsatt förödelse i Gaza genom att strypa biståndet och i stället prisbelöna terroristexperten som åberopade idén om att ta bort biståndet. Sverige sägs *"dra sitt strå till den stacken."*¹⁵⁹ som bidrar till att *"öka massdöden bland civila."*¹⁶⁰ Således framställs Sverige som en delaktig auktoritet i samband med förödelsen i Gaza. När människoliv debatteras finns det redan en misstanke om deras värde, för annars hade de inte behövts debattera. Att palestinska liv debatteras *erkänner* att det är ett omtvistat ämne som inte ryms inom *ramarna* som omfattar *erkännande av människoliv*. Artikelförfattaren menar att *"Någonstans efter 30 000 dödade palestinier upphörde svenska medier att publicera sådana siffror"*¹⁶¹ vilket kritiserar ytterligare en auktoritet som kontrollerar *ramarna*, alltså artikelförfattarna själva. Genom att utmana

¹⁵⁸ Jan Guillou, "Regeringen slår fast - Israels massmord är proportionerligt", *Aftonbladet*, 10 mars, 2023, s. 22

¹⁵⁹ Guillou, "Regeringen slår fast - Israels massmord är proportionerligt", s. 22

¹⁶⁰ *Ibid.*

¹⁶¹ *Ibid.*

dominerande medier får vissa liv chansen att synas. I en annan artikel skildras palestinskt lidande utan personliga ställningstaganden:

”Israelisk militär har i sitt krig mot den terrorstämplade gruppen Hamas gripit allt fler palestinier. Bilder har spridits på avklädda och bundna palestinier som sitter på knä omringade av israeliska militärer. Andra har förts bort i lastbilar. Många har släppts – andra är fortfarande saknade.”¹⁶²

Följande citatutdrag kan även den sägas utmana *ramarna*, då palestinerna nu beskrivs på samma sätt som israelerna från de föregående artiklarna i första tidsramen. Namn på offer och statistiska skildringar tillsammans med beskrivningar av lidande förekommer. Humaniserade begrepp som *”förnedrande”*¹⁶³ används ytterligare för att exemplifiera sörjbarheten i palestinernas situation. Enskilda palestinier börjar dessutom namnges som exempelvis *Fadi Bakr*¹⁶⁴ och *Hamza Howdy*.¹⁶⁵ I stället för att likställas med Hamas, eller ses som anhängare, uppfattas palestiniernas liv som individuella, levande och erkända.

5.8 Sammanfattning av artiklar från tidsperiod 2

Avslutningsvis kan sägas att de teman som framträder mest i diskursen av de 5 analyserade artiklarna är *partiskhet*, *kategorisering* och *sörjbarhet*. Analysen har dock tydliggjort att slutsatser dras med viss begränsning på grund av det få antalet artiklar, i jämförelse med de 24 första. Det mest framträdande i diskursen är att *nodalpunkten* har ändrats till att omfatta palestinier snarare än Hamas. De framträdande aktörerna är palestinier, palestinska anhängare, Israel och den svenska regeringen. I kapitel 5.7 som analyserade *sörjbarhet* framkommer ett annorlunda perspektiv som inte fanns med i den första tidsramen i lika framträdande karaktär – beskrivningar av palestinskt lidande. Det begränsade antalet artiklar gör inte mönstret lika omfattande som i de föregående artiklarna, men det minskade antalet belyser dock - för att anspela på sörjbarhet - att den initiala attacken mot civila israeler resulterade i större reaktioner av chock och upprördhet. Den upprördhet som attacken dock genererade har avtagit och skiftat

¹⁶² Nivette Dawod, ”Palestinier kläs av och misshandlas”, *Aftonbladet*, 8 mars, 2023, s. 12

¹⁶³ Dawod, ”Palestinier kläs av och misshandlas”, s. 12

¹⁶⁴ *Ibid.*, 12

¹⁶⁵ Jesper Sundén, ”Hat och våld mot allt som inte är Hamas: ”En skräckfabrik”, *Svenska Dagbladet*, 8 mars, 2023, s. 24

mot palestinierna som i skriven stund (maj 2024) genomlider israeliska attacker dagligen. Det kan med andra ord tolkas som en *diskursiv kamp*. Diskursen, som tidigare kretsade kring att skildra israeliskt lidande och fördöma Hamas handlingar, har nu snarare skiftat till att även inkludera palestinska liv.

6. Diskussion

I studiens avslutande diskussion är ambitionen att belysa hur slutsatserna från denna undersökning förhåller sig till problemformuleringen och hur det kontrasteras av den tidigare forskningen. Det summerande resultatet knyts även ihop med uppsatsens teorier för att dra slutsatser från analysens helhetsresultat. När tidigare forskning eftersöktes fann jag att det fanns en kunskapslucka inom svensk forskning om Israel-Palestinakonflikten, speciellt i framställningen av israeler och palestinier. Därför har syftet med undersökningen varit att eftersöka hur denna framställning ter sig i förhållande till det pågående kriget i Gaza (maj 2024). Konflikten är efterforskad, men inte lika stor utsträckning i svensk kontext. Forskningen rör sig kring partiskhet i medier, speciellt brittiska och amerikanska medier. Genom att framföra andra studier som belyser diskurser eller jämförelser av två olika grupper kan det påvisa intressanta slutsatser.

En liknande slutsats som kan dras från min egen studie och den tidigare forskningen är att palestinier och araber framställs i negativa bemärkelser.¹⁶⁶ Den tidigare forskningen som berörde lidande stämde även in på vissa aspekter med att inte synliggöra palestinier på samma sätt som israeler. Västerländska tankesätt som skiljer på väst och öst förekom här också i likhet med flera av forskningarna.¹⁶⁷ Flera artiklar grupperade västerländska ledares uttalanden med fördömanden mot terrorattacker och arabiska ledares uttalanden med stöd för terrorattacker. I Lene Hansens bok om det bosniska kriget belyses även där en diskrepans mellan västvärldens hjälpande hand och det dysfunktionella icke-väst. Vad som dock skiljer min egen undersökning med den tidigare forskningen är bevisad partiskhet.¹⁶⁸ Det anklagas av vissa artikelförfattare, men det är inget omfattande eller konkret bevis som framträder. Analysen demonstrerade dock nyanserade argument om sörjbarhet som kan framföra diskurs kring partiskhet på grund av mediernas reaktion på den initiala attacken i Israel, till skillnad från motattackerna i Gaza.

¹⁶⁶ Peterson, Luke, *Palestine-Israel in the Print News Media: Contending Discourses*, 2015 ; Hodges, Adam, *Discourses of War and Peace*, 2013 ; Hoskins & O'Loughlin, *War and Media: The Emergence of Diffused War*, 2010

¹⁶⁷ Anna Roosvall, *Utrikesjournalistikens antropologi: nationalitet, etnicitet och kön I svenska tidningar*, 2005 ; Hansen, Lene, *Security as Practice: Discourse analysis and the Bosnian War*, 2006

¹⁶⁸ Peterson, Luke, *Palestine-Israel in the Print News Media: Contending Discourses*, Routledge, Studies on the Arab-Israeli conflict: 16, 2015, Tillgänglig hos: <https://search-ebSCOhost-com.proxy.mau.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib,cookie,url&db=cats05074a&AN=malmö.b3006406&site=eds-live&scope=site>, s. 51 [hämtad 2024-05-18]

Sörjbarhet som teori passade väl in på ämnet med att utforska framställningen av israeler och palestinier i media. I flera artiklar debatterades antingen israelernas sörjbarhet i förhållande till attacken som Hamas utförde i Israel, eller palestiniernas sörjbarhet då Israel utfört motattacker som träffat fler civila än Hamas-medlemmar utan konsekvenser från det internationella samfundet. Samtidigt kunde en slutsats dras av hur artikelförfattarna skildrade speciellt palestinier då deras sörjbarhet hamnade i skymundan av Hamas förgörelseoperation och i stället reducerades till ”anhängare”, ”mänskliga sköldar” och ”civila mål”. Flertalet artikelförfattare talade inte om palestiniernas ostridiga värde utan fokuserade hellre på konsekvenserna av Hamas handlingar. Personliga och sårbara beskrivningar återgavs om israeler som dödade eller tillfångatogs vilket markerar deras värdighet. Därigenom besvaras uppsatsens andra frågeställning om hur israeler och palestinier skildras som sörjbara och resultatet av analysen förevisar att de skildras olika. I andra tidsramen uppvisades dock större sympatier för palestinier vilket kan tyda på en diskursiv kamp. Alternativt kan tidigare forskning appliceras här i samband med Lilie Chouliarakis studie *The Spectatorship of Suffering* då en fas i rapporteringen av krig resulterar i större medlidande för offren.¹⁶⁹ Detta utgörs dock av större engagemang med åskådare och offer, exempelvis med bevis på humanitet, vilket utvidgar sörjbarhet som applicerbar teori. Bilder och berättelser av offren främjar således perceptionen av liv och sörjbarhet och kan förklara varför israeler var mer sörjbara i första tidsfasen och palestinier i den andra.

Diskursteorin gynnade även analysen vilket kunde kombineras med sörjbarhet för att urskilja *tecken* som förekom i samband med diskursen som fördes, nodalpunkten som utgjorde kärnan i ämnet, de subjekspositioner som utmärktes och eventuella diskursiva kamper. Genom diskursteorin kunde även uppsatsens första frågeställning besvaras för att upptäcka de ämnen och aktörer som dominerade skildringen av konflikten. I tidsperiod 1 var den dominerande aktören Hamas och i tidsperiod 2 var det palestinier. De ämnen som genomsyade diskursen uppträdde på kodschemat vilket utgjorde grunden för kapitlen i analysavsnittet; i tidsperiod 1 framträdde krig, internationella relationer och sörjbarhet mest och i tidsperiod 2 dominerade partiskhet, kategorisering och sörjbarhet. Den gemensamma nämnaren för båda tidsperioder var fokus på sörjbarhet, vilket vidare stärker tillämpningen av sörjbarhet som teori samt relevansen för studier kring sörjbarhet i samband med Israel-Palestinakonflikten.

¹⁶⁹ Hoskins, Andrew & O’Loughlin, Ben, *War and Media: The Emergence of Diffused war*, s. 54

6.1 Vidare forskning om Israel-Palestina konflikten i Sverige

Problemformuleringen för denna uppsats motiverades utifrån begränsad forskning inom svenska medier om Israel-Palestina konflikten samt attityder till israeler och palestinier i allmänhet. Därför existerar ett stort utrymme för vidare forskning kring ämnet. I uppsatsen undersöktes ett begränsat antal nyhetsartiklar som påverkar validitet och reliabilitet. Skulle fokuset därför vara att undersöka partiskhet hade ett större antal artiklar krävts och möjligtvis även en granskning av en annan händelse där många palestinier dött i efterverkan av Hamas-attacken den 7 oktober 2023. Alternativt hade flera mönster framkommit om hela tidsperioden mellan 7 oktober 2023 och 10 mars 2024 undersöktes och alla utgivna artiklar inom tidsramen. Skiften i det diskursiva innehållet hade även konkretiserats av specifika händelseförlopp inom kriget och hade synliggjorts i innehållet. Eftersom undersökningen avgränsades till artiklar från Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Aftonbladet hade det även varit intressant att granska partiskhet inom samtliga tidningar. Då hade även större drag av Anna Roosvalls avhandling varit tillämplig för att jämföra hennes slutsatser från 2005 och eventuella slutsatser årtionden senare.

Eftersom denna undersökning var jämförande hade ytterligare en jämförande analys kunnat beröra ett annat krig inom konflikten eller möjligtvis en annan folkgrupp som länge varit i konflikt med varandra likt israeler och palestinier. En annan mer aktuell angreppssätt hade varit att jämföra hur konflikten mellan israeler och palestinier framställs i jämförelse med konflikten mellan ryssar och ukrainare. Hade en annan forskare kommit fram till samma slutsats om att det skiljer sig vid framställningen av israeler och palestinier i svensk media, hade det dessutom gynnat forskningen kring hur marginaliserade grupper skildras. Detta är framför allt betydelsefullt för IMER-forskning för att undersöka rasifieringsprocesser i medier och attityder till rasism och migration. Vanligtvis skulle liknande konflikter medföra oro för migrationsvågor till Europa och Sverige, men så som läget står klart nu gällande det isolerade Gaza, väcker det andra frågor. Det berör frågor om människovärde och vithetsnormen som påverkar bemötandet av det främmande. I ljuset av folkmordsanklagelser gentemot den israeliska regimen är det viktigt att bli påmind om alla människor som dödas samt hotas med döden i Gaza och den israeliska gisslan som tillfångatagits. Människor är inte pjäser i ett schackspel och därför måste de som sitter på makten granskas, kritiseras och ställas till svars.

7. Referenslista

- Aftonbladet*, "Över 400 döda i Israel och Gaza" 2023-10-07,
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/zE2LK1/billstrom-hansynslosa-attacker-pa-civila>
[hämtad 2024-03-30]
- Aftonbladet* "Över 260 döda på musikfestival i Israel" 2023-10-08,
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/zE2g0w/minst-500-doda-i-hamasattack-och-strider>
[hämtad 2024-03-30]
- Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.), *Handbok i kvalitativa metoder*; 2., uppl., Liber, Stockholm, 2015
- Alvehus, Johan, *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*, Upplaga 2, Liber, Stockholm, 2019
- Alvesson, Mats & Sköldberg, Kaj, *Tolkning och reflektion: vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*, Tredje upplagan, Studentlitteratur, 2017
- Andreasson, Jesper & Johansson, Thomas, *Vetenskapsteori: grunder och tillämpning*, Andra upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2024
- Bergström, Göran & Boréus, Kristina, *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 2., [omarb] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2005
- Bjereld, Ulf & Carmesund, Ulf (red.), *Israel och Palestina: 60 år i våra röda hjärtan*, 1. Uppl., Hjalmarson & Högberg, Stockholm, 2008
- Butler, Judith, *Krigets ramar: när är livet sörjbart?*, Tankekraft, Stockholm, 2009
- Dagens Nyheter, "Bakgrund. Israel-Palestina-konflikten", 8 oktober, 2023, s. 6
- Essen, Johan Von & Svedberg, Lars (red.), *Engagemangets gestaltningar: insatser i och utanför civilsamhället*, Upplaga 1, Studentlitteratur, Lund, 2022
- Fejes, Andreas & Thornberg, Robert (red.), *Handbok I kvalitativ analys*, Upplaga 3, Liber, Stockholm, 2019
- Hansen, Lene, *Security as Practice: Discourse Analysis and the Bosnian War*; Routledge, London, 2006
- Hodges, Adam (red.), *Discourses of War and Peace*, Oxford University Press, Oxford, 2013
- Hoskins, Andrew & O'Loughlin, Ben, *War and Media: The Emergence of Diffused War*, Polity, Cambridge, 2010

Human Rights Watch, "World Court Finds Israel Responsible for Apartheid", *Human Rights Watch Organisation*, <https://www.hrw.org/news/2024/07/19/world-court-finds-israel-responsible-apartheid> [hämtad 2024-07-21]

Jonathan Freedland, "Jag kom till Sverige för att tala om Förintelsen – och fick skydd av beväpnad polis", *Dagens Nyheter*, 31 oktober, 2023, s. 6

Juan, Flores, "Antalet bekräftat dödade kvinnor och barn i Gaza skrivs ned", *Dagens Nyheter*, 2024-05-14, <https://www.dn.se/varlden/antalet-dodade-kvinnor-och-barn-i-gaza-skrivs-ned/> [hämtad 2024-05-16]

Mearsheimer, John J. & Walt, Stephen M., *The Israeli Lobby and U.S Foreign Policy*, Farrar, Strauss and Giroux, New York, 2017

Mediemyndigheten, "SVT fällt för ensidigt inslag om Israel-Palestinakonflikten", 2024-02-19, <https://via.tt.se/pressmeddelande/3418923/svt-falls-for-ensidigt-inslag-om-israel-palestinakonflikten?publisherId=3235838&lang=sv> [hämtad 2024-05-18]

Peterson, Bo & Johansson, Christina (red.), *IMER idag: aktuella perspektiv på internationell migration och etniska relationer*, 1 uppl., Liber, Stockholm, 2013

Peterson, Luke, *Palestine-Israel in the Print News Media: Contending Discourses*, Routledge, Studies on the Arab-Israeli conflict: 16, 2015, Tillgänglig hos: <https://search-ebshost-com.proxy.mau.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib,cookie,url&db=cat05074a&AN=malmö.b3006406&site=eds-live&scope=site> [hämtad 2024-04-15]

Roosvall, Anna, *Utrikesjournalistikens antropologi: nationalitet, etnicitet och kön I svenska tidningar*, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, JMK, Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2005

Strömbäck, Jesper, *Makt och medier: samspelet mellan medborgarna, medierna och de politiska makthavarna*, Studentlitteratur, Lund, 2000

Tessler, Mark A., *A History of the Israeli-Palestinian Conflict*, 2nd ed., Indiana University Press, Bloomington, Ind., 2009

The Republic of South Africa institutes proceedings against the State of Israel (Requests the Court to indicate provisional measures) Press release 2023/77 <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/192/192-20231229-pre-01-00-en.pdf> [hämtad 2024-07-21]

World Health Organization [WHO], "Impact of health attacks in the Gaza Strip, 7 Oct-5 Dec 2023", https://www.emro.who.int/images/stories/palestine/Impact_of_health_attacks_in_the_Gaza_Strip_DEC_6.pdf [hämtad 2024-07-21]

World Health Organization [WHO], "oPt EMERGENCY REPORT, issue 10, 1 November 2023", https://www.emro.who.int/images/stories/palestine/WHO_oPt_Sitrep_10.pdf?ua=1 [hämtad 2024-07-21]

Tidningsartiklar 2023-10-08 – 2023-10-01

Alfons Westerberg, ”300 000 reservister kallas in i historisk mobilisering”, *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 7

Alfons Westerberg, ”Sverige fördömer attackerna: ”Det finns inga ursäkter”, *Dagens Nyheter*, 8 oktober, 2023, s. 8

Benjamin Katzeff Silberstein, ”Våldet är Hamas enda mål”, *Svenska Dagbladet*, 9 oktober, 2023, s. 2

Dagens Nyheter, ”Bakgrund. Israel-Palestina-konflikten”, 8 oktober, 2023, s. 6-7

Dagens Nyheter, ”Ledare: Hamas anfall gör att vi står inför ett nytt blodigt krig”, 8 oktober, 2023, s. 2

Dagens Nyheter, ”Ledare: Terroristerna måste besegras om det ska bli fred”, 10 oktober, 2023, s. 2

Emma Bouvin & Ossi Carp, ”Våldsamt svar kom direkt från chockat Israel”, *Dagens Nyheter*, 8 oktober, 2023, s. 6

Eva Illouz, ”Den israeliska extremhögern varken kan eller vill sörja för folkets säkerhet”, *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 6-7

Gunilla von Hall, ”Plan på en ”motståndsansallians” kan ligga bakom Hamas attack”, *Svenska Dagbladet*, 10 oktober, 2023, s. 9

Hanna Törnquist & Sara L Bränström, ”Netanyahu efter värsta attacken på 50 år: Ska slå Hamas i spillror”, *Svenska Dagbladet*, 9 oktober, 2023, s. 6-7

Hans Österman, ”Teorierna: Så kunde Israel missa attack”, *Aftonbladet*, 9 oktober, 2023, s. 9

Jesper Andersson, ”Israelkritik kan ha skickats från SR:s instagramkonto”, *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 4

Jesper Sundén, ”Ett krig som båda kommer att förlora”, *Svenska Dagbladet*, 10 oktober, 2023, 10

Jesper Sundén, ”Värsta attacken på decennier – blodigt krig väntar”, *Svenska Dagbladet*, 8 oktober, 2023, s. 11

Johan Carlström, ”Mellanösternkännare: Israel kan utplåna Gaza imorgon om de vill”, *Svenska Dagbladet*, 9 oktober, 2023, s. 8

Martin Liby Troein, ”Terroristerna vill inte ha fred”, *Dagens Nyheter*, 9 oktober, 2023 s. 2

Michael Winiarski, ”Svaret på attacken avgör om det blir ett ”före och efter” den 7 oktober”, *Dagens Nyheter*, 9 oktober, 2023, s. 8

Mikael Törnvall, ”Grannen sköts när han försökte fly”, *Svenska Dagbladet*, 9 oktober, 2023, s. 7

Nathan Shachar, ”Attacken torde ruska om styret lika mycket som Oktoberkriget”, *Dagens Nyheter*, 8 oktober, 2023, s. 11

Nathan Shachar. ” Hamas gränslösa framgång kan bli dess fall”, *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 6-7

Niklas Gustafsson, ”BLODIG HÄMND”, *Aftonbladet*, 9 oktober, 2023, s. 8-9

Niklas Orrenius, ”MP-Politiker: ”Det är vidrigt att palestinier i Malmö går ut och firar dödandet av civila”, *Dagens Nyheter*, 10 oktober, 2023, s. 10

Svenska Dagbladet, ”Billström: Hänsynslösa attacker mot civila”, 8 oktober, 2023, s.10

Wolfgang Hansen, ”Israelerna hade ingen susning”, *Aftonbladet*, 8 oktober, 2023, s. 10

Tidningsartiklar 2024-03-08 – 2024-03-10

Anders Persson, ”De sex stora riskmomenten under Eurovision i Malmö”, *Dagens Nyheter*, 9 mars, 2024, s. 5

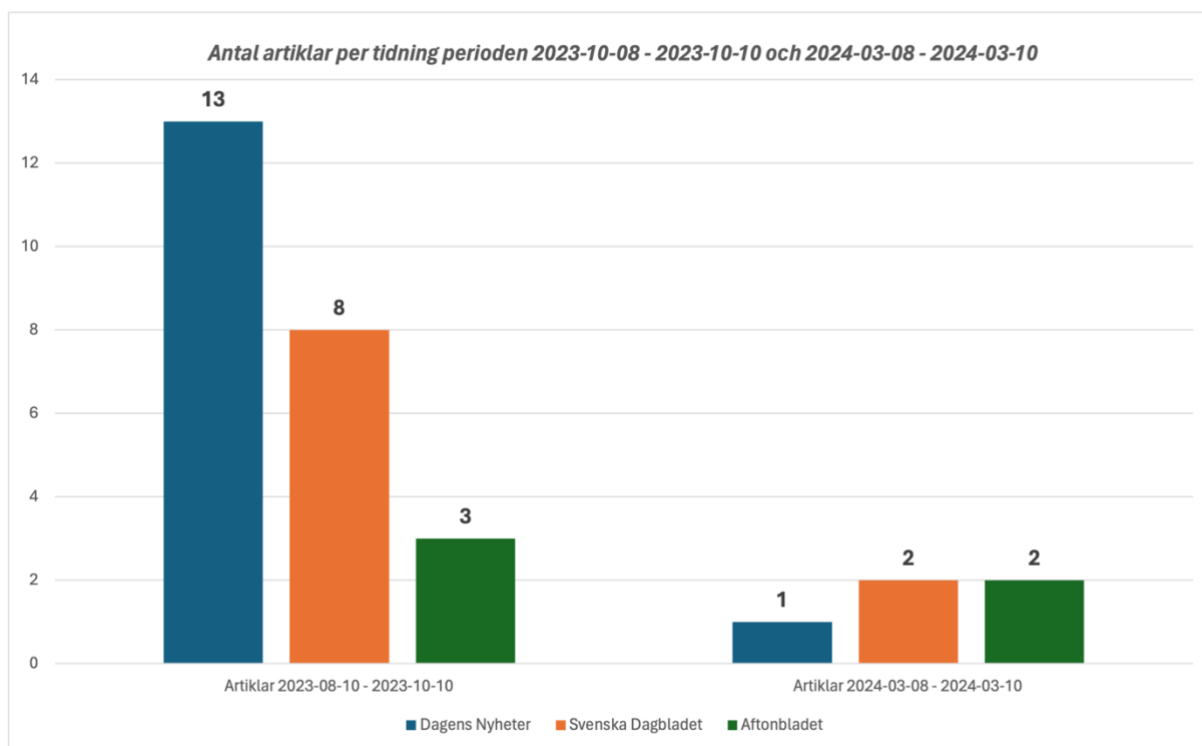
Jan Guillou, ”Regeringen slår fast – Israels massmord är proportionerligt”, *Aftonbladet*, 10 mars, 2024, s. 22

Jesper Sundén, ”Hat och våld mot allt som inte är Hamas: ”En skräckfabrik”, *Dagens Nyheter*, 8 mars, 2024, s. 24

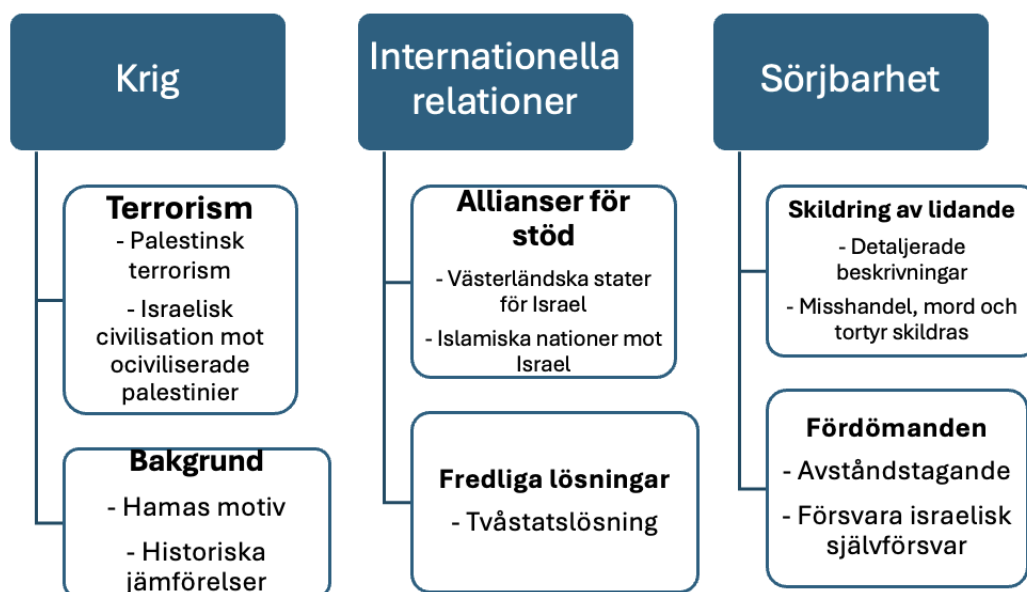
Linn Kongsli Hillestad, ”Kriget mellan Israel och Hamas skapar konflikt i Silicon Valley”, *Svenska Dagbladet*, 8 mars, 2024, s. 6

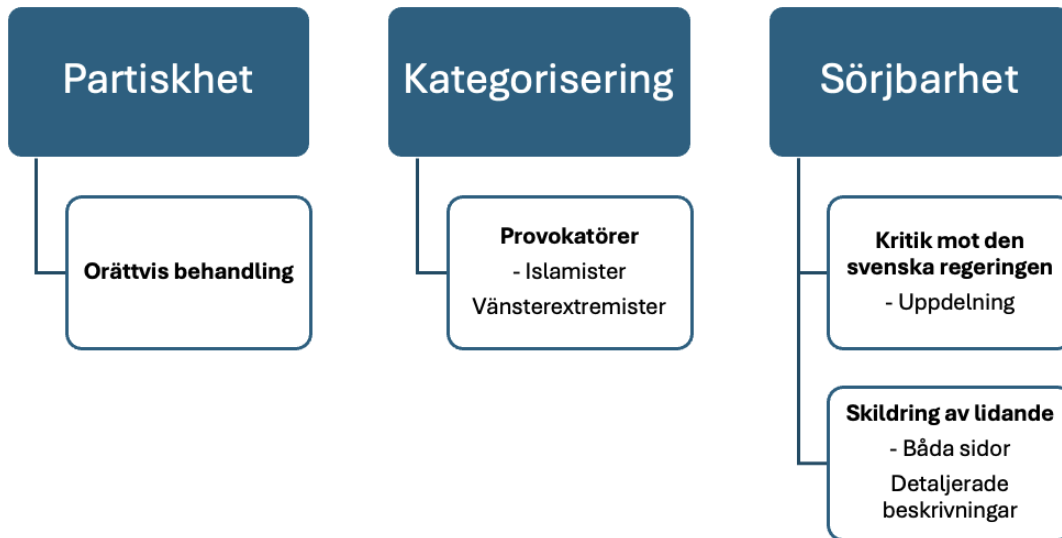
Nivette Dawod, ”Palestinier kläs av och misshandlas”, *Aftonbladet*, 8 mars, 2024, s. 12

Bilagor

Figur 1.1: Antal artiklar per tidning perioden 2023-10-08 – 2023-10-10 och 2024-03-08 – 2024-03-10

Figur 1.2: Kodschema